

VESTNIK

Lefnik XVII.

Celovec, petek, 29. junij 1962

Štev. 26 (1950)

Naši pogledi k šolski reformi

Zadnji terek je ministrski svet na Dunaju sklenil, da predloži osnutke novih šolskih zakonov parlamentu v obravnavo. S tem, da je Vatikan v zadnjem trenutku tudi pristal načelno na doseženi kompromis, je stopila šolska reforma v Avstriji v zadnje odločilno fazo.

Še lani so praznovali 90-letnico avstrijske šolske uprave in hvalili osnove avstrijskega šolstva; istočasno pa so že bila temeljita pogajanja za potrebno reformo celotnega avstrijskega šolstva, ki s svojimi skoraj stoletja starimi načeli nikakor ne odgovarja več potrebam modernega časa.

Rezultat teh pogajanj je zajet v zakonskih osnutkih, ki jih je sedaj ministrski svet predložil parlamentu. Iz široke polemike in številnih izjav lahko trdimo, da gre pri reformi v bistvu za kompromis med koalicijskima strankama, ki sta proti vsemu pričakovanju v skoraj vseh važnejših vprašanih našli soglasje. Zato je razumljivo, da sta obe stranki svoje poslance obvezali, da zakonske osnutke v načelnih vprašanih sprejmejo in je mogoča le še sprememba v detajlnih točkah po pododboru parlamentarnega šolskega odbora.

Koroški Slovenci z vsem razgledanim avstrijskim ljudstvom pozdravljamo potrebno šolsko reformo, ki pomeni brez dvoma prilagoditev šolstva potrebam današnje družbe in današnjega časa. To velja seveda tudi za manjšinsko šolstvo! Tu pa moramo na žalost ugotoviti, da je v dosedanjem reformskem osnutku manjšinsko šolstvo popolnoma prezrto, čeprav zajema reforma vsa šolska področja in vse šolske oblike. Čudimo se temu tem bolj, ker tudi tako imenovani manjšinski šolski zakon iz leta 1959 v celoti sloni še na načelih stare šolske politike.

Dejstvo, da morajo v dvajsetem stoletju starši že razvitega naroda še posebej pripravljati svoje otroke k pouku v materinskem jeziku, prav tako nasprotuje vsem modernim pedagoškim načelom, kakor se nasprotovanje proti učenju jezika naroda sosedne države z modernim poimovanjem evropske integracije in z občelovneško željo po zbliznanju med narodi. Tako imenovani manjšinski šolski zakon iz leta 1959 je zato v primerjavi z zakonom o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945 korak nazaj in ga ne more upravičiti tudi ne zlagano demokratsko načelo pravice staršev, dokler le-ta ni shlošno uzakonjena niti ne v svetovno nazornih vprašanih in se konkretno izraža le kot uzakonjeno sredstvo germanizacije potom šole. Današnji manjšinski šolski zakon zato v nobenem pogledu ne predstavlja »evropskega dejanja«, marveč je v resnici burka slehernemu mednarodnemu zbliznanju nasprotujočega mračnjaškega šovinizma.

Koroški Slovenci zato ob priložnosti vseavstrijske šolske reforme upravičeno pričakujemo, da bosta vlada in parlament kot predstavnik državnega prebivalstva, h kateremu spadajo tudi manjšine, vključila v splošno šolsko reformo tudi manjšinsko šolstvo in ga rešila v plodnem sodelovanju s prizadeto manjšino v smislu modernih pedagoških načel in v resničnem evropskem duhu. To pričakovanje je utemeljeno tembolj, ker je vlada sama morala priznati, da šolsko vprašanje še nikakor ni zadovoljivo rešeno in ker smo mnenja, da je tudi manjšinsko šolstvo integralni del splošnega avstrijskega šolstva in ne le neprijetna obveznost, ki izvira iz državne pogodbe.

Vsekakor pa bo nova šolska ureditev nujno morala upoštevati posebne lastnosti, pravice in težnje manjšine najmanj pri devetem šolskem letu, pri možnosti prestopa iz glavnih šol v srednje šole, pri uzakonitvi raznih oblik srednjih šol, pri novi obliki vzgoje učiteljskega naraščaja, pri demokratizaciji šolskega nadzorstva, pri ureditvi učiteljskega službenega prava s primernim priznanjem bolj naporena dvojezičnega pouka v obliki dodatne plače ali znižanja učne obveznosti, pri vprašanju pravice isonosti in subvencioniranja privatnega šolstva, pri ureditvi otroških vrtcev in njihovega vzgojnega osobja in ne nazadnje pri vprašanju splošne ljudske izobrazbe. Vse to smo koroški Slovenci v svojem stališču k šolski reformi, ki smo ga poslali pristojnim oblastem, jasno izpovedali.

Dolžnost nas vseh brez izjeme pa je, da že danes in posebno v teh dneh upoštevamo in zlasti uresničujemo moderna vzgojna načela v okviru danih, čeprav diskriminacijskih možnosti s tem, da prijavimo vse naše otroke k dvojezičnemu pouku in jim odpremo in olajšamo pot v novi svet neizogibne splošne integracije in nujno potrebnega razumevanja med narodi. S tem pa tudi najbolj učinkovito podpiramo zgoraj omenjene zahteve in težnje po

Mednarodna konferenca „Svet brez bombe“

zavzema častno mesto med prizadevanji za trajen mir v svetu

Včeraj je v Akri, glavnem mestu Gane, zaključila svoje delo mednarodna konferenca „Svet brez bombe“, na kateri so sodelovali številni znani politični in družbeni delavci iz vseh predelov sveta. Kakor pove že naslov konference, je bilo njeno delo posvečeno problemom, ki povzročajo današnjo napetost v svetu in ki pomenijo stalno nevarnost za svetovni mir. Udeleženci konference so te probleme obširno izčrpno obravnavali ter izdelali predloge za njih reševanje, predvsem pa naslovili na svetovno javnost in na odgovorne državnike poziv, naj zastavijo vse sile za dosego sporazumov o razorožitvi, da bi tako dosegli „svet brez bombe“, v katerem bi človeštvo moglo živeti brez strahu pred grozotami novega oboroženega spopada.

Ko je konferenca v Akri razpravljala o vzrokih sedanje napetosti v svetu, je prišla do zaključka, da to napetost povzročajo zlasti naslednji činitelji:

● Vzrok napetosti so problemi, ki izvirajo iz druge svetovne vojne, kot to zelo zgovorno kaže primer Berlina.

● Napetost povzročajo naporji nerazvitih držav, da bi se otrsle bremena kolonializma in odpravili diskriminacijo, oziroma dejstvo, da kolonialne sile nasprotujejo tej pravični težnji.

● Napetost izvira tudi iz spopada ideologij; toda če lahko koeksistirajo religije, ni nobenega razloga, da ne bi mogli doseči mirno sožitje tudi med narodi kljub različnim političnim in ekonomskim teorijam.

● Naposled povzročajo in zaostrjuje napetost to, da imajo posamezne države orožje

za množično uničevanje; zato je razorožitev bistveno važna, da bi se produktivne sile vsega sveta lahko sprostile za razvoj zaostalih področij.

Ob tako jasni definiciji današnjih aktualnih problemov mednarodne politike je razumljivo, da razprave v Akri niso rodile samo dobrih upov, ampak tudi praktične ideje, ki jih bo mogoče koristno vključiti v sedanje mirovne načrte, pri katerih je treba vedno imeti pred očmi težnjo največjega dela sodobnega sveta: ohraniti mir kot jamstvo zanesljivejših prihodnosti. Udeleženci konference v Akri so dejansko zavzeli konstruktivno stališče k vsakemu posameznemu problemu in izdelali predloge, mimo katerih tudi odgovorni politiki ne bodo mogli iti brezbrizno, marveč jih bodo morali upoštevati pri bodočih pogajanjih, ko bodo iskali rešitev enega ali drugega vprašanja.

Zato bo včeraj zaključena konferenca „Svet brez bombe“ zavzela častno mesto med akcijami in prizadevanji za trajen mir, miroljubno sodelovanje in pravično ureditev problemov, na katere zdaj zadeva svet. Njen glas bo odjeknil kot vest človeštva, ki zahteva mir in razorožitev kot edino alternativo v času, ko po številnih brezuspešnih prizadevanjih za prenehanje oboroževalnega tekovanja in prepovedi uporabe smrtonosnega orožja svetu spet velike nevarnosti.

Za teden dni so bile oči svetovne javnosti uprte v Akro, kjer so zastopniki številnih držav povzdignili svoj svarilni glas proti vsem tistim, ki jim ni mar miroljubnih teženj človeštva. Poleg tega pa so v Akro prispele tudi mnoge pozdravne poslanice vodilnih državnikov in raznih svetovnih organizacij, kjer je bil poudarjen važni pomen te konference. Tako je predsednik sovjetske vlade Hruščov v svoji poslanici poudaril potrebo po ustvaritvi močne fronte borcev za mir in vlogo naporov vseh miroljubnih držav in narodov, da bi dosegli splošno in popolno razorožitev pod strogo mednarodno kontrolo, medtem ko je predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito v svoji poslanici med drugim naglasil, da ima konferenca „Svet brez bombe“ velik pomen kot „pomemben izraz najplemenitejših teženj sodobnega človeštva, da bi zagotovilo mir in ustvarilo pogoje za svet brez bomb, svet miroljubnega, prijateljskega in enakopravnega sodelovanja med vsemi državami in narodi ne glede na njihove družbene in politične sisteme.“

Jugoslovanski parlamentarci v SZ:

Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo

veže tradicionalno prijateljstvo, porojeno v skupnem boju proti fašizmu

Sedanji obisk parlamentarne delegacije FLR Jugoslavije v Sovjetski zvezi bo koristno vplival na nadaljnje razvijanje in utrjevanje dobrih odnosov med obema državama, kot so z obeh strani poudarili ob raznih sprejemih, kajti jugoslovanske in sovjetske narode je najbolj zblizal skupni boj proti skupnemu sovražniku med drugo svetovno vojno. Poleg tega pa bo ta obisk prispeval k skupnim naporom obeh držav in vlad za ohranitev miru na svetu, saj so z zadovoljstvom ugotovili, da so stališča Jugoslavije in Sovjetske zveze glede vrste mednarodnih vprašanj podobna oziroma se ujemajo.

Med svojim bivanjem v Sovjetski zvezi so jugoslovanski parlamentarci obiskali vrsto znanih sovjetskih mest in si ogledali tamkajšnje zanimivosti. Jutri pa se bodo vrnili nazaj v Moskvo, kjer bodo še zaključni razgovori z visokimi predstavniki Sovjetske zveze.

Spansko ljudstvo se bori proti diktaturi

Čeprav se gotovi krogi na Zahodu že tako trudijo, da bi španskega diktatorja Franca prikazali kot demokrata, se je njegov režim ob nedavnih stvkih v Španiji ponovno razgalil v vsej svoji nedemokratski. Na stotine delavskih voditeljev in borcev za svobodo španskega ljudstva so zaradi sodelovanja pri stvkih aretirali in jih odpeljali v koncentracijska taborišča ali zapore, kjer so izpostavljeni nečloveškemu mučenju, ko čakajo na svojo obsodbo. Mnoge izmed njih so vojaška sodišča tudi že obsodila na večletno ječo.

Kako frankistični režim, ki je edini izmed treh predstavnikov fašizma preživel leto 1945, ravna s svojimi političnimi zaporniki je razvidno iz pisma, ki ga je skupina španskih demokratov uspela iz zapora poslati mednarodnemu združenju demokratičnih pravnikov v Bruslju. V tem pismu slikajo vse oblike grozotnega „zasliševanja“ po Francovi policiji, od katerega prihajajo ljudje le še kot „prave človeške razvaline“ nazaj v zapor; mnogi pa po tem zasliševanju sploh ne morejo več stati na nogah in jih morajo policaji prinesiti v celico. Žrtve boja za zvišanje mezd, za boljše življenjske pogoje in osnovne demokratične svoboščine se v svojem pismu obračajo na svetovno javnost s pozivom: „V imenu človečnosti, v imenu vseh španskih delavcev, ki jih mučijo v ogromni temnici, v katero se je spremenila vsa naša dežela, vas rolimo: ne zapustite nas! Okrepite vaš boj in ne pustite, da bi ti zločini ostali nekažnovani!“

Kljub vsemu nasilju pa špansko ljudstvo nadaljuje svoj boj za svobodo in demokracijo in je ta boj — kot so poudarile španske mladinske organizacije v posebni izjavi — v zadnjih mesecih ustvaril nov položaj, v katerem se kaže vsa slabost diktatorskega režima, kajti množice se začenjajo zavedati, da predstavljajo nepremagljivo silo.

Alžirija pred zgodovinsko odločitvijo:

Zadnje priprave za referendum v Alžiriji

na katerem se bo alžirsko prebivalstvo izreklo za neodvisnost domovine

Medtem ko fašistične tolpe OAS nadaljujejo s svojim zločinskim divjanjem po vseh večjih mestih Alžirije, oblasti in prebivalci te dežele zaključujejo zadnje priprave za referendum, ki bo odločil o bodoči usodi Alžirije. Kakor poročajo s sedeža začasne izvršne oblasti za Alžirijo v Rocher Noiru, bo glasovanje trajalo dva dni — 1. in 2. julija — medtem ko bodo 3. julija že objavili rezultate referendumu.

V zadnjih tednih je alžirska narodnoosvobodilna fronta priredila vrsto zborovanj, na katerih so predstavniki FLN govorili prebivalstvu o namenu in pomenu referendumu. Zanimanje za ta zborovanja je bilo silno veliko in so zborovalci z velikim razumevanjem sledili izvajanjem govornikov narodnoosvobodilne fronte in osvobodilne vojske, ki so opozarjali tudi na nevarnosti zaradi nenehnih akcij fašističnih tolp kolonialistov ter pozivali na strnjeno vsega alžirskega prebivalstva, ker le z združenimi silami bo po referendumu

mogoče uresničiti svobodo in neodvisnost Alžirije.

Predstavniki alžirskega osvobodilnega gibanja kakor tudi funkcionarji bivših francoskih oblasti v Alžiriji pa so pozvali tudi francoske naseljence, naj se sprijaznijo z dejstvi in skupno z alžirskim prebivalstvom sodelujejo pri izgradnji nove Alžirije. Odločno so obsodili zločine OAS, s katerimi skušajo nepomirljivi elementi še v zadnjem trenutku torpedirati izvajanje evianskih sporazumov o dokončni ureditvi alžirskega vprašanja in tako onemogočiti mirno sožitje domačinov in priseljencev v bodoči neodvisni skupni domovini.

Kjub tem pozivom pa OAS nadaljuje svoj zločinski načrt o »požganju zemlji« in njeni predstavniki grozijo, da bodo v Alžiriji ostale le ruševine. Toda s tem še ne dovolj: bivši predsednik francoske vlade Georges Bidault, ki trenutno igra vlogo vodje »komiteja upora«, je zagrozil Franciji sami in napovedal, da bo OAS prenesla svoje akcije tudi na francosko ozemlje. Pa tudi francoski general in sedanji vodja tajne vojaške organizacije Gardy je sporočil, da OAS »ponovno prevzema svobodo akcije«, ker so alžirski sporazumi »iluzorni«.

Čez dva dni bo alžirsko ljudstvo na referendumu odločilo o svoji bodoči usodi in bo potem v svobodni in neodvisni domovini samo poskrbelo za red in mir. Toda vsi znaki kažejo, da bo zdaj Francija na lastni koži okusila sadove svoje dolgoletne kolonialne politike.

AVSTRIJSKA VLADNA DELEGACIJA po obisku v Parizu zdaj v Moskvi

Avstrijska vladna delegacija pod vodstvom kanclerja dr. Gorbacha in zunanjega ministra dr. Kreiskega se je vrnila s svojega večdnevnega obiska v Franciji. Med svojim bivanjem v Parizu so imeli avstrijski državniki razgovore z vodilni predstavniki Francije, kjer so — ker je Francija od štirih podpisnic avstrijske državne pogodbe edina vključena v EWG — posebno obširno razpravljali o avstrijskih odnosih do Evropske gospodarske skupnosti in po izjavah ob povratku na Dunaj našli veliko razumevanje.

Po kratkem obstanu na Dunaju je avstrijska vladna delegacija odpotovala na obisk v Sovjetsko zvezo, kjer bo po izjavah kanclerja Gorbacha podala zagotovilo, da bo Avstrija pri svojih integracijskih stremljenjih dosledno in točno upoštevala svojo nevtalnost.

prilagoditvi tudi manjšinskega šolstva potrebam današnje družbe in današnjega časa, ki zahtevajo vzgojo mladine brez sleberne »rasne, verske ali kakeršne koli druge oblike diskriminacije v duhu razumevanja, strpnosti, prijateljstva med narodi, miru in splošnega bratstva in v zavesti, da mora svojo dejavnost in svoje sposobnosti staviti v službo svojega sočloveka«.

Dr. Franci Zwilfer

Zahodna Nemčija:

Glavni krivci zadnje vojne
imajo danes spet odločilen vpliv

Mnogokrat se človek sprašuje, kako je možno, da Adenauer tako trmasto vztraja na svoji liniji, ki bi prej ali slej mogla privedi do konflikta, in da ga v tem v splošnem podpira malone ves Zahod. Odgovor na to vprašanje nam daje dejstvo, da o vsej nemški politiki — notranji in zunanji — odločajo v glavnem iste sile, ki so spravile Nemčijo v drugo svetovno vojno. Znano je namreč, da se je mogel Hitler pripravljati na vojno in jo končno tudi sprožiti le ob izdatni podpori vodilnih finančnih in gospodarskih krogov. Po mnenju objektivnih zgodovinarjev, celo tistih zahodnih zaveznikov, ki so danes z Zahodno Nemčijo v tesnem prijateljstvu, so bili glavni činitelji, ki so Nemčijo leta 1939 pognali v vojno, razni nemški trusti in karteli, ki so si hoteli tedaj razširiti tržišča in osvojiti nove nekontrolirane vire surovin.

Prav zaradi tega je bilo leta 1945 v Potsdamu sklenjeno ne le to, da bo Nemčija popolnoma demilitarizirana, ampak da se vsi karteli in trusti v Nemčiji ukinejo. Žal pa se to ni izvedlo, ker se Zahod teh svojih obveznosti ni držal: ne samo, da je Zahodno Nemčijo spet močno oborožil in jo napravil za eno največjih vojaških sil zahodne Evrope, marveč je pospešil tudi nadaljnje ustvarjanje in še večjo strnitev zahodnonemških trustov.

Danes je monopolistična koncentracija v Zahodni Nemčiji za 50 odstotkov močnejša, kot je bila leta 1938. Poleg nekaterih novih gospodarskih »kraljev« se vedno dominirajo ista imena kot pred vojno, ki so nosilci tako imenovanega zahodnonemškega »gospodarskega čudeža«, hkerati pa tudi nove nemške vojaške proizvodnje. Saj dela danes v Zahodni Nemčiji okoli 150 velikih nemških družb za vojsko, ki izdelajo že najmanj 70% orožja za zahodnonemško Bundeswehr in ni nobena tajnost več, da je zahodnonemška industrija, ki dela za oboroževanje, danes večja in močnejša od Hitlerjeve v letu 1938.

To pa je le eden izmed vzrokov, zakaj je politika Bonna tako nepopustljiva. Vedeti je namreč treba, da ima v zahodnonemškem gospodarstvu veliko besedo tudi ameriški kapital. Obsega ameriških investicij v Zahodni Nemčiji ni možno točno določiti, ker se nikoli ne ve, kdo vse je lastnik neke družbe in kdo lastnik njenih akcij, vendar se računa, da je nad 600 nemških družb in podjetij raznih panog gospodarstva pod močno kontrolo ameriških finančnih krogov, istih ljudi, ki tudi doma v Ameriki s svojim vplivom izsiljujejo politiko nesporazumevanja, da še naprej kopičijo svoje bogastvo na račun oboroževalnega tekmovanja.

Vsa ta dejstva je treba vzeti v poštev, ko se govori o tem, kdo vpliva na zahodnonemško notranjo in še posebno na zunanjo politiko. Predvsem zato, ker je tudi ameriški kapital, ki je investiran v tej deželi, zainteresiran na razvoju, ki ga je zahodnonemška industrija zavzela s pospešeno militarizacijo Zahodne Nemčije. Ameriškim investitorjem seveda ustreza, da gre zahodnonemška politika čim bolj v desno, zato ji celo dajejo pobude s ščuvanjem revanšizma in militarizma. Ugaja pa jim tudi socialdemokratski »novi kurz«, tipično desničarski in atlantski zunanje-politični program, ker je s tem zagotovljen njihov položaj.

Seveda imajo ti ameriški krogi, ki so v Nemčiji tako zainteresirani in povezani, svoje stike in povezave tudi v domačih, to je ameriških političnih krogih. To se odraža tako v ameriški politiki do Zahodne Nemčije, kakor tudi v vsej ameriški zunanji politiki. Sicer je skušal predsednik Kennedy nekoliko ublažiti Adenauerjevo nepopustljivost, toda naletel je na odpor tako v svojih lastnih vrstah kakor še posebno s strani Bonna, kar so nekateri ocenili z ugotovitvijo, da Adenauer ne odloča le o zahodnonemški notranji politiki in njenih zunanje-političnih odnosih, pač pa skuša — in celo z uspehom — svoje stališče vsiliti sami Ameriki. V resnici to niti ni težko, saj ima za zaveznike predvsem zainteresirane ameriške gospodarske kroge, z druge strani pa so tudi glasovi raznih izključno nemških močtev, raznih Kruppov, Thyssenov in drugih že tako močni, da se njih odmev čuje tudi v Washingtonu.

Interesi raznih trustov in kartelov so Nemčijo in ves svet že enkrat pognali v klanje z vsemi groznimi posledicami tudi za samo nemško ljudstvo. Možno pa je, da bi na tako »plodnih tleh«, kakršna je Nemčija, ti interesi mogli še enkrat poizkusiti podobno žetev, le da bi tokrat bile posledice še mnogo bujše, naravnost katastrofalne, toda ne le za Nemčijo in nemški narod, temveč za vse človeštvo!

Bolniško zavarovanje v številkah
in primerjavah

Obvezno bolniško zavarovanje delojemalcev je čedalje bolj koristna ustanova. Njen naraščajoči pomen je zlasti razviden iz tega, da so leta 1952 znašali stroški zdravljenja 2,6 milijona bolniško zavarovanih državljanov 1.334 milijonov šilingov, leta 1960 pa so zavodi bolniškega zavarovanja pri pičlo 3 milijonih zavarovanih plačali 2.819 milijonov šilingov za njihovo zdravljenje. Na zavarovano osebo preračunano so leta 1952 zavodi bolniškega zavarovanja plačali povprečno 513 šilingov za njeno zdravljenje, leta 1960 pa 940 šil.

Naraščajoči izdatki zavodov za bolniško zavarovanje ne gredo zgolj na račun splošne podražitve v zadnjih 10 letih in na račun povečanja števila zavarovanih, temveč zlasti na račun tega, da vedno večje število zavarovanih prihaja v stalno zdravniško kontrolo. Število primerov v zdravniške pomoči je od 10,4 milijona primerov v letu 1952 naraslo na 14 milijonov primerov v letu 1960, stroški te zdravniške pomoči pa so narasli od 317 na 819 milijonov šilingov. Število v letu predpisanih zdravil je naraslo od 29 na 40 milijonov, tozadevni stroški pa od 219 na 484 milijonov šilingov.

Primerjava števila zavarovanih s stroški zdravljenja zob kaže, da bolniško zavarovani posvečajo čedalje večjo skrb zdravju in zdravljenju zob. Od leta 1952 na leto 1960 se je število primerov zdravljenja zob povečalo od 10,5 na 16 milijonov, stroški tega zdravljenja pa so od 81 milijonov narasli na 222 milijonov šilingov. Nadomestke zob je 1952 dobilo 190.000 zavarovanih, 1960 pa 330.000; tovrstni stroški so narasli od 27 na 57 milijonov šilingov.

Leta 1952 se je v bolnišnicah zdravilo 487.000 zavarovanih skozi skupno 9 milijonov dni. Leta 1960 je to število znašalo 570.000 oseb in 10,2 milijona dni; stroški zdravljenja v bolnišnicah so 1952 znašali 351 milijonov šilingov, 1960 pa 591 mili-

jonov. V istem razdobju je letno število dni bolniškega stanja zavarovanih naraslo od 15,2 na 18,7 milijona dni, izplačana odškodnina pa od 339 na 646 milijonov šilingov.

Iz teh primerjav zlasti spoznamo, da se avstrijsko prebivalstvo — v kolikor je bolniško zavarovano — vedno bolj drži načela »bolje čuvati kot zdraviti«. Stroški zdravniške pomoči in predpisanih zdravil v letu 1960 so bili s 1.303 milijoni šilingov za 66 milijonov nižji od stroškov zdravljenja v bolnišnicah in odškodnin za bolniško stanje. Leta 1952 je bilo to razmerje še obratno. Takrat so stroški zdravljenja v bolnišnicah in odškodnin za dneve bolniškega stanja še za 154 milijonov šilingov prekašali stroške zdravniške pomoči in predpisanih zdravil.

Prva desetletja industrijskega obdobja je bilo zdravstveno stanje v industriji zaposlenih delavcev in njihovih družin v primerjavi z drugimi poklici najslabše. Obvezno bolniško zavarovanje je to hibo med industrijskim delavstvom v zadnjem desetletju odpravilo. Danes sta zdravstveno najbolj izpostavljena in v najslabšem položaju kmečki človek in njegova družina, ki nista bolniško zavarovana in zoščiten za primer bolezni in obolenj. Obvezno bolniško zavarovanje kmečkih družin je zaradi tega nujna zapoved časa.

Jugoslavija postaja neodvisna od uvoza gnojil

Kakor povsod v svetu s sodobnim kmetijstvom, je tudi v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni potreba po umetnih gnojilih iz leto v leto naraščala. Sicer so že zgodaj pričeli graditi prve tovarne gnojil, vendar s proizvodnjo doslej niso dohajali povpraševanja po gnojilih. Še leta 1959 je Jugoslavija kupila v inozemstvu za 30,7 milijona dolarjev (nad 760 milijonov šilingov — op. ur.) umetnih gnojil. V letu 1960 se je z 267.000 tonami domače proizvodnje gnojil potreben uvoz zmanjšal na 21,3 milijona dolarjev, lani pa — ko je domača proizvodnja gnojil znašala že 436.000 ton — na 14,8 milijona dolarjev.

Med tem časom so v Jugoslaviji nadaljevali z gradnjo novih tovarn za umetna gnojila. Proti koncu preteklega leta je pričela v Prahovem ob Donavi obratovati velika tovarna superfosfata; letos februarja pa so v Tuzli odprli novo tovarno dušičnih gnojil, ki ima sedaj v prvi fazi letno zmogljivost 120.000 ton. Še letos pa bo dograjena tudi tovarna dušičnih gnojil v Pančevem z zmogljivostjo 360.000 ton. Obstoječe tovarne bodo letos lahko producirale nad milijon ton gnojil. S tem bo prišla Jugoslavija že prihodnje leto v položaj, da bo svoj uvoz gnojil omejila le še na kalijeva gnojila, hkrati pa bo že pričela nastopati kot izvoznik fosfornih in dušičnih gnojil.

Svetovni kongres za varstvo živali

Ogorčeni so bili ljudje dobrega srca in ljubitelji živali, ko so slišali o krutem trpinčenju živega bitja, v tem primeru nekega mačka na Dunaju. Doslej neznan storilec ga je polil z diselovim oljem in zažgal. Ubogo žival je našel nekdo na cesti, ko se je zvijala v nepopisni bolečini, obupno mijavkala, kajti zgorela je vsa dlaka in koža je bila povsem pečena. V živalskem zdravstvenem zavodu so z injekcijo končali trpljenje brezsrčno mučeni živali. Dunajčani tega nečloveškega dogodka v Schlachthausgasse niso mogli pozabiti, ker je žival končala v mukah, ki se jih ni mogoče predstavljati. Zbrali so 2500 šilingov premije za onega, ki bi izsledil brezvestnega sadista.

Zgodilo se je to tik pred svetovnim kongresom za varstvo živali, ki je zasedal v Avstriji od 12. do 17. junija. V prvih dveh dnevih je bilo zasedanje v Salzburgu, potem pa na Dunaju. Svetovna zveza za varstvo živali je bila ustanovljena leta 1950 v Haagu. Častno pokroviteljstvo za kongres v Avstriji sta prevzela prosvetni minister dr. Drimmel in pravosodni minister dr. Broda. Že pokroviteljstvo prominentnih osebnosti daje kongresu pečat o njegovi pomembnosti in plemenitosti.

Na programu razgovorov je bilo v ospredju brezvestno ubijanje ptic. Kakor znano, jih v Italiji pokončajo vsako leto na milijone in to na brutalen način. Nato pa jih požrejo. Temu bi moral napraviti konec ustrezen zakon, ki bi pa moral biti po določilih UNESCO ratificiran od vseh evropskih držav. Ratifikaciji se doslej na protest lovcev upira tudi Avstrija, ker prepoveduje zakon tudi tu in tam odstrel slok.

Napovedana je borba tudi brutalnemu športu z živalmi, kar ne velja le za bikoborbe v Španiji, temveč tudi za druge podobne športe s psi v Ameriki ter petelini in kozli na Tirol-

skem. Prav tako naj bi prepovedali nastope divjih živali v cirkusih, teatnih in potovalnih menažerijah.

Na VI. svetovnem kongresu za varstvo živali so bili udeleženi zastopniki iz 15 držav. Na kongresu so sklenili več resolucij ter med drugim pozvali UNESCO, da se v vseh šolah upelje kot učni predmet tudi pouk o pravilni streežbi za domače živali in ptice. S tem bi v mladini vzbujali razumevanje za živa bitja, živali, ki prav tako občutijo bolečine kot človek. Stalno priklenjanje psov na verige, kakor tudi drugo vsakovrstno izpostavljanje in trpinčenje živali naj bi bilo prepovedano. Pri izbruhih živalskih kužnih bolezni bi morala biti kontrola in uničevanje prizadetih živali bolj človeško. Na odgovor naj bodo poklicani tudi vsi mučitelji pri transportih živali, pri čemer se ponekod dogajajo brezobzirna grozodejstva brez čuta za trpljenje živali. Klanje živali, vključno perutnine, še davno ne delajo povsod po zakonih, ki veljajo za brezmučno izvajanje tega dela.

Države članice OZN so končno pozvali, da sklenejo primerne zakone za varstvo živali ter da novelizirajo zakone, ki so že zastareli.

Avstrijski agrarni uvoz in izvoz v številkah

Po AIZ kaže uvoz in izvoz glavnih kmetijskih pridelkov leta 1961 v naši državi naslednjo sliko:

	Uvoz	Izvoz
	v milijonih šil.	
živali, meso in kože	616,0	850,3
mlečni izdelki in jajca	231,5	344,7
živalske in rastlinske maščobe	619,1	29,7
žito in mlevski izdelki	923,0	107,0
sadje in zelenjava	1.259,4	86,0
krmila	193,2	15,4

Skupni agrarni uvoz je lani znašal 5,65 milijarde šilingov, izvoz pa 1,63 milijarde. Ob teh številkah pri najbolj volji ni mogoče govoriti o tem, da produkcija domače kmetijstvo že preveč.

POŠIROKEM SVETU

BERLIN. — Zahodnonemško sodišče je obsodilo šest bivših nacistov, ki so do pred kratkim nemoteno živeli v tem mestu. Dva izmed njih, Alfred Filbert in Gerhard Schneider, sta bila obsodena na do smrtno ječo, ostale pa so obsodili na kazni od 5 do 10 let zapora. Obtoženi so bili zaradi množičnih pokolov za časa nacistične okupacije Poljske, Ukrajine in Belorusije. Vseh šest bivših oficirjev elitnih SS enot so obtožili za umor 11.000 ljudi.

ZENEVA. — Na plenarnem zasedanju mednarodne konferenca dela so sprejeli kančno besedilo priporočila o skrajšanju delovnega časa. Priporočilo pravi, da mora vsaka država po lastnem uvidevanju formulirati in izvesti načela postopnega skrajševanja delovnega časa tako, da bi dosegli 40-urni delovni teden. Pri tem pa je treba posebno paziti, da ne bi prišlo do zmanjšanja proizvodnje.

BEOGRAD. — Predstavniki državnega sekretariata za zunanje zadeve Drago Kunc je na zadnji tiskovni konferenci povedal, da bo v začetku prihodnjega meseca odpotovala v Sovjetsko zvezo jugoslovanska gospodarska delegacija, ki se bo razgovarjala o nadaljnji razširitvi gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo.

WASHINGTON. — Kennedyjeva vlada je doživela hud poraz v ameriškem Predstavniskem domu, kateri je z večino desetih glasov zavrnil predlog novega zakona o kmetijstvu. Proti zakonu je glasovalo tudi večje število predstavnikov vladne Demokratske stranke, vendar je vlada objavila sporočilo, v katerem je rečeno, da bo za nadaljnje zmede v kmetijstvu odgovorna Republikanska stranka.

MANILA. — Filipinski predsednik Diosdado Macapagal je na tiskovni konferenci izrazil zahtevo, da se severni Borneo, ki ga zdaj upravlja Velika Britanija, priključi Filipinom. Predlagal je, da bi se začeli pogajati o ureditvi tega problema po mirni poti.

BAGDAD. — Irsko zunanje ministrstvo je demantiralo izdaje nekaterih bagdadskih listov, da Irak v bližnji prihodnosti ne namerava uveljaviti nedavnega sporazuma z Zahodno Nemčijo o otvoritvi irakega generalnega konzulata v vzhodnem Berlinu. Odgovorni funkcionar tega ministrstva je odločno zanikal te vesti in izjavil, da Irak ostane pri svoji nameri in bo odprl generalni konzulat v vzhodnem Berlinu.

BEJRUT. — Siroko ministrstvo za agrarno reformo je pripravilo načrt o nadaljnji razdelitvi zemlje kmetom. Po tem načrtu bo že 2889 družin dobilo skupno 430.000 dunumov zemlje. To je druga večja razdelitev zemlje na podlagi zakona o agrarni reformi, ki jo izvajajo v Siriji po 28. marcu.

GRAZ. — Zadnje nedeljo je odpotovala iz Graza delegacija novinarjev Slovenije in Hrvaške, ki je bila teden dni gost štajerske deželne vlade. Jugoslovanski novinarji so se udeležili tudi otvoritve letošnjega graškega poletnega festivala in so jih ob tej priložnosti predstavili tudi zveznemu prezidentu dr. Schürfu. Letos poleti bo skupina štajerskih novinarjev vrnila obisk svojim kolegom v Sloveniji in Hrvaški.

DAMASK. — Predsednik sirske vlade El Azme je na tiskovni konferenci izjavil, da skuša njegova vlada ustvariti med arabskimi državami pristržno vzdušje, ki naj bi naposled privedlo do »bratskega sestanka« med vsemi arabskimi deželami. Pristavil je, da bo vlada ponovno dovolila delovanje političnih strank in potem razpisala parlamentarne volitve.

WASHINGTON. — Eden izmed odborov ameriškega Predstavniskega doma je objavil nove podatke o »prisluškovanju«, ki ga izvajajo skoraj vsi organi ameriške vlade. Po tem poročilu trajajo različne vladne organizacije samo za magnetofonsko snemanje pogovorov, ki jih imajo njihovi uslužbenci, skoraj 30.000 dolarjev na leto. Res značilen primer ameriške »svobode« in »demokracije«, ki pa ga — kot je bilo ravno v zadnjem času ponovno slišati — pridno posnemajo tudi pri nas v Avstriji!

PEKING. — Agencija Hsinhua se sklicuje na obvestila iz zanesljivih virov, ki pravijo, da se Cankajšov režim na Formozu pripravlja na široko zasnovano vojaško akcijo proti obalnemu območju LR Kitajske. Obširno poročilo, ki navaja podatke o teh pripravah, hkrati obtožuje ameriške oblasti, da podpirajo ta napadali vojaški načrt proti LR Kitajski.

NEW YORK. — Na predlog generalnega sekretarja OZN U Tanta naj bi 500 milijonov lačnih ljudi po svetu prejemale v prihodnje za štiri odstotke več živil. Organizacija združenih narodov je pripravila načrt, po katerem bi dajale v ta namen vse industrijske razvite države odstotek svojega narodnega dohodka, kar bi naneslo skupaj okoli tri milijarde dolarjev.

SANTIAGO DE CHILE. — Na sestanku v Santiagu de Chile so se predstavniki sindikalnih organizacij Čila, Brazilije, Urugvaja, Kube, Bolivije in Ekvadora spoznale o sklicanju sindikalne konference delavcev Latinske Amerike. Razpravljali so o skupnih problemih sindikalnih gibanj v teh deželah in o možnosti za združitve v enotno sindikalno organizacijo vsega kontinenta. Sporazumeli so se, da bodo do 31. avgusta sklicali v glavnem mestu Čila sindikalno konferenco dežel Latinske Amerike.

PARIZ. — Pred nedavnimi do smrtno ječo obsojeni vodja desničarske teroristične organizacije OAS Salan bo ponovno postavljen pred sodišče, ker je obtožen, da je iz ječe imel zveze z voditelji »oboroženih terorističnih tolp«. Po tozadevnem zakonu čaka Salana smrtna obsoda, medtem ko je bilo nekaj pripadnikov OAS že na prvem procesu obsojenih na smrt.

VIENTIAN. — Laoski kralj Savang Vatana je uradno imenoval novo laosko koalicijsko vlado pod vodstvom princa Suvane Fume. Nova vlada je nato objavila posebno deklaracijo, v kateri je razglasila prekinitev sovražnosti in napovedala neodvisnost, enotnost ter nevtralnost Laosa.

„II. festival folklorne ob Vrbskem jezeru:“

Medsebojno spoznavanje narodne kulture in umetnosti

bistveno prispeva k razumevanju in prijateljskemu sožitju med narodi

- Odrte so vse meje in vsa srca, ko narod v kulturi in umetnosti govori narodu,
- je ob neki priložnosti poudaril vodja kulturnega referata koroške deželne vlade. Te besede bi bile lahko govorjene tudi za »Festival folklorne ob Vrbskem jezeru«, ki je bil letos že drugič prirejen v Celovcu in katerega uspešni potek obeta, da se bo ta prireditev razvila v stalno, vsakoletno srečanje folklornih ansamblov raznih držav.
- Taka srečanja namreč z neposrednimi stiki služijo medsebojnemu spoznavanju in s tem bistveno prispevajo k razumevanju ter prijateljskemu sožitju med narodi, kar pa je hkrati osnovni pogoj za obranitev in utrjevanje miru v svetu.

Kakor smo v našem listu že poročali, je bil letošnji folklorni festival na podlagi lanskoletnih izkušenj razdeljen na dva samostojna dela: v petek je bila v Domu glasbe prireditev z nekoliko bolj resnim sporedom, kjer je prišla v prvi vrsti do veljave pesem, v soboto na prireditvi v Mestni hali pa sta dominirala godba in ples. Pet držav (biti bi jih moralo šest kot lani, toda Nemčija je odpovedala kratko pred prireditvijo) — poleg

tudi velika prednost take prireditve, ker nudi vsaki posamezni skupini enake možnosti, da brez strahu pred morebitnim pristranskim ocenjevanjem pokaže to, kar je za njen narod najbolj značilno in svojstveno. Edino merilo je bila publika in o njej lahko rečemo, da je bila povsem objektivna, predvsem pa zelo hvaležna za vse, kar sta ji nudili obe prireditvi. In tega res ni bilo malo: spored je obsegal dolgo vrsto pevskih, glasbenih in plesnih komadov, ki so se vrstili v pestro revijo utrinkov iz bogate folklorne sodelujočih držav.

Da začnemo kar pri Avstriji, ki so jo letos zastopale izključno koroške skupine. Pevski krožek »Porcia« iz Spittala ob Dravi, ki je zapel tri »nemške« (ali je s tem hotel izpolniti vrzel, ki jo je povzročila odpoved Nemčije?) in tri koroške narodne pesmi, velja za enega najbolj kultiviranih koroških pevskih zborov in je tudi ob tej priložnosti dokazal veliko izvežbanost. Kljub temu pa je treba ugotoviti, da ni dosegel tistega uspeha, kot sta ga zasluženo bila deležna oba zbora Slovenske prosvetne zveze, katerima tudi koroški dnevniki brez izjeme izrekajo visoko priznanje. Moški zbor »Prežihov Varanc« pod vodstvom Foltija Hartmanna in mešani zbor »France Pasterk-Lenart« s pevovodjem Vladimirom Prušnikom sta zapela pet pesmi, med katerimi nemški listi zlasti poudarjajo obe Kernjakovi »Juhe, pojdamo v Škufce« in »Rož, Podjuna, Zila«; splošno pa je ugajala tudi »Zdravljica«, v kateri so našli pevci za zaključek s Prešernovimi besedami izrazili željo po mirnem in prijateljskem sožitju med narodi in tako naglasili idejo, kateri služi tudi folklorni festival v Celovcu. — Poleg pevskih zborov so Avstrijo zastopali še plesni ansambel »Edelweiss« iz Celovca, kateri je sodeloval že na lanskem festivalu, ter ljudski godbi »Birnbäum« iz Leške doline in »Wolfsberger Musikanten«, medtem ko je za uvod in zaključek igrala vojaška godba.

Kot zastopnik Italije se je letos predstavil moški zbor »Canterini di Imola«. Po starosti pretežne večine članov ta ansambel gotovo ne spada med najmlajše, pa tudi njegova izvrstna upetost pričča o dolgoletnem vežbanju. Sicer pa je s tem, da je to italijanski zbor, že vse povedano, saj veljajo Italijani za najboljše pevce na svetu.

Iz Jugoslavije sta prišli dve skupini — ansambel radia Sarajeva (večlanska godba in

štirje pevci) ter ljubljanski kvintet Boris Kovačič z dvema pevcema. Čeprav sta bila oba ansambla po sestavi precej podobna, se je v junem nastopu tako po narodnih nošah kakor še posebej v melodijah manifestirala bogata pestrost folklorne jugoslovanske narodov na severu in jugu države. Razumljivo je bila ta raznolikost deležna splošnega priznanja in je le škoda, da ni bilo videti priznane lepih narodnih plesov iz Jugoslavije.

Zato pa je madžarska skupina »Bela Bartok« vzbudila silno navdušenje ravno s svojimi temperamentnimi plesi, pri katerih je osem plesnih parov pokazalo, da utrujenosti očitno sploh ne poznajo. Njihovo originalnost so poudarjale še čudovito lepe narodne noše ter pristna polnokrvna madžarska godba, katere člani so vsak zase pravi virtuoz. Če bi na festivalu podeljevali nagrade, smo lahko prepričani, da bi prvo mesto prisodili — in to upravičeno — skupini iz Madžarske, katere je z velikim uspehom nastopala tudi že v raznih drugih državah.

Z dvema ansabloma je bila zastopana tudi Švica ter sta bila harmonikaški kvartet iz Frutigena ter godlarska skupina iz Schüpfheima tipična predstavnika pristnih švicarsko-alpskih melodij. —

Ob koncu le še toliko, da so se letošnjega festivala udeležili tudi številni predstavniki javnega življenja z deželnim glavarjem Wedenigom na čelu, medtem ko so sosedno Jugoslavijo zastopali generalni konzul Boris Trampuž, predsednik mestnega ljudskega odbora Ljubljana inž. Marjan Tepina in predsednica občinskega odbora Ljubljana-center Majda Bojc.

Vsekakor je tudi letošnji »II. festival folklorne ob Vrbskem jezeru« bil deležen uspeha, ob katerem je samo želeli, da bi postala ta prireditev stalna mednarodna revija, vsakoletno srečanje ljudi raznih narodnosti in različnih jezikov, ki pa se, kot se je to ponovno pokazalo, kljub tej različnosti dobro razumejo in tako veliko prispevajo k takim medsebojnim odnosom, ki edini morejo zagotoviti prijateljsko sožitje med narodi in dobrososedske odnose med državami.

„Levstikove nagrade“ za najboljše mladinske knjige

Založba »Mladinska knjiga« je tudi letos podelila tako imenovane »Levstikove nagrade« za najboljše slovenske mladinske knjige.

Prvo nagrado (200.000 dinarjev) je prejel Tone Pavček za izvorno leposlovno delo — zbirko otroških pesmi »Veselenčija«. Drugo nagrado v višini 100.000 dinarjev je dobil Vid Pečjak za fantastično povest »Drežek in trije Marsovčki«. Prvo nagrado za najboljše ilustracije mladinskih knjig je žirija prisodila Roži Piščanec za ilustracijo knjige F. Hrubina »Medenjakova hišica«, medtem ko so prvo nagrado za izvorno ljudsko-znanstveno delo podelili dr. Antonu Ramovšu za knjigi »Zemlja skozi milijone let« ter »Geološki izlet po ljubljanski okolici«.

MNENJE DRUGIH

O NASTOPU NAŠIH PEVCEV NA FOLKLORNEM FESTIVALU

Osrednji zbor Slovenske prosvetne zveze (moški zbor pod vodstvom Valentina Hartmanna, mešani zbor pod vodstvom Vladimira Prušnika) je zapel pet pesmi, ki so bile prav tako ljudska umetnost kot običajno pelje nemških pevskih zborov. Pozornost je vzbudila harmonično zanimiva harmonizacija večine pesmi, pa tudi interpretacija s strani zbora kot celota je ugajala.

»Die Neue Zeit«

Izvrstno so ugajali v osrednji zbor Prosvetne zveze združeni slovenski zbori — moški zbor pod vodstvom Valentina Hartmanna, mlad mešani zbor pod vodstvom Vladimira Prušnika — ki so s posredovanimi pesmimi dokazali disciplino in prepričljivo občutenje. Kot zastopstvo za podane komade navajamo lepo pesem »Rož, Podjuna, Zila«.

»Volkszeitung«

Osrednji zbor Slovenske prosvetne zveze Koroške je za svoje »poskusnje« iz lepega pevskega zaklada slovenskih Koročev zaslužno žel vlahen aplavz.

»Volksuille«

Veliko pohvalo zasluži tudi osrednji zbor Slovenske prosvetne zveze Celovca. Imel je vse: lepe glasove, dva dirigenta — Valentina Hartmanna za moški pevski zbor in Vladimira Prušnika za mešani zbor — ki sta številčno močni pevski ansambel vodila do glasbeno prepričljivega učinka.

»Kleine Zeitung«

Avstrije še Italija, Jugoslavija, Madžarska in Švica — je bilo zastopanih s skupno 12 ansambli, če računamo tudi vojaško godbo ter štejejo oba zbora Slovenske prosvetne zveze za eno samo skupino, od katerih so nekateri nastopili samo na eni ali drugi prireditvi, medtem ko je večina skupin sodelovala na obeh večerih. Prav zaradi tega tudi ne kaže, da bi poročali o vsaki prireditvi posebej, marveč hočemo spregovoriti o festivalu kot celoti.

Seveda ne mislimo v našem poročilu podajati kritične ocene posameznih ansamblov, saj ni šlo za tekmovanje, temveč zgolj za manifestacijo narodne kulture in umetnosti, skratka folklorne zastopanih narodov. Ravno v tem je

Odrasli v šolskih klopih

Srednje ljudske šole na Danskem in njihova vloga

V današnjem vrtočlavo hitrem tehničnem razvoju, ko se mora tudi odrasli človek neprenehoma učiti, če hoče obdržati svoj položaj v poklicu in družbi, je koristno in zanimivo spoznati bogate izkušnje Danske na področju izobraževanja odraslih. Danska je namreč med tistimi deželami, katerih prosvetne tradicije sodijo med najstarejše na svetu. Jasno je, da specifičnih oblik te prosvete ni mogoče dobesedno presaditi v drugo okolje z drugimi pogoji in razmerami, lahko pa služijo za zgled in pouk.

Glavni namen prosvete na Danskem je bil že od nekdaj, dvigniti splošno prosvetno raven ljudstva, za razliko od nekaterih novih prosvetnih gibanj v mnogih drugih deželah, ki se ukvarjajo v glavnem s praktičnim in strokovnim poukom delavcev in uslužbencev. Danske tradicije ljudskih srednjih šol za odrasle so prilagojene sodobnim potrebam, upoštevajoč indirektno, da bodo učenci, vzgojeni v humanističnem duhu, boljše vojniki, delavci in politiki. V šolah, prežetih s takšnim duhom, posvečajo posebno pozornost zlasti pouku splošnega znanja danskega jezika, književnosti, zgodovine, religije, umetnosti in družbenih vprašani.

Zaradi takšnega programa nastajajo specifične delovne metode. Danski prosvetni delavci skušajo pri odraslih vzbuditi zanimanje in osebno iniciativno odraslega učenca. Zato so proti uvajanju izpitov za srednje ljudske šole, ki bi učenju dajali kampanjski in obvezni značaj. Nasprotno pa večino tečajev, kjer posredujejo praktično in strokovno znanje, končujejo z izpiti, kjer izdajajo absolventom tudi diplome. Država nudi vso moralno in materialno podporo srednjim ljudskim šolam, ker trdi, da širša izobrazba odraslih ni samo stvar njihovega osebnega zanimanja in iniciative.

Zunanji videz srednjih ljudskih šol ni namenjen temu, da bi ga obiskovalci občudovali. Stavbe, šolska oprema in učilnice so skromne in ne kričeče, ker posvečajo Danci več pozornosti njihovega namenu — razvoju človekove osebnosti — kot pa zunanjemu okviru.

Metode dela so odvisne od nagnjenj in razumevanja posameznih predavateljev, zato so zelo različne in se ne morejo posplošiti ali uvrstiti v toge sheme. Ljudska srednja šola je bolj zbir ljudi, željnih znanja, zaradi izpopolnjevanja svoje osebnosti, kakor ustanova z utrjenimi pravili. Njen pouk ne daje učencem strokovnega znanja, temveč razvija splošne sposobnosti za aktivno delo in ustvarjalnost. Njeni cilji so: spodbujati aktivnost slušateljev, jih uvajati v vse oblike književnosti, umetnosti in družbenega dela. Pionirji srednjega ljudskega šolstva so izjavili, da želijo »premakniti učenca tako, da se nikoli več ne bo ustavil«. V mnogih primerih so uspeli, tako da so ljudje, ki so jih »pomaknili«, dosegli v srednjih ljudskih šolah izredne uspehe, v svojih panogah dejavnosti pa so vplivali na mnoge sodobne danske institucije,

kot so: danski parlamentarni sistem, poljedelsko zadružništvo, agrarna reforma, sindikalno gibanje in drugo.

Nove zahteve družbe in proizvodnje so povzročile, da so v šolah opravili reforme, ki so odigrale važno vlogo v starinski, farmerski skupnosti, z malimi potrebami tehničnega pouka in z mnogo prostega časa ob dolgih zimskih večerih. Število ljudskih srednjih šol se ni povečalo v skladu s porastom danskega prebivalstva, razen tega niso postale tako priljubljene v mestih kakor na vasi. Mnoge nove oblike pouka prilagajajo zahtevam urbaniziranega prebivalstva. Tako imajo »srednje šole dela«, »srednje šole atletike«, bolničarstva, ljudske srednje šole političnih in mednarodnih ved. Pouk se skratka prilagodi posebnim ciljem, mnoge šole pa so uvedle poletne in večerne tečaje, vsklajene z delovnim časom mestnega prebivalstva.

Različne oblike prosvete v novih ljudskih srednjih šolah Danske težijo za tem, da bi obdržale »klasično« idejo razvijanja osebnosti in obenem zadovoljile potrebe moderne družbe po strokovnem, političnem in eko-

nomskem izpopolnjevanju. Niso strogo strokovne ali tehnične, nimajo ne izpitov ne nagrad, zato se pa ukvarjajo z učenčevimi potrebami in interesi, s strokovnim izpopolnjevanjem, vsklajenim s širšimi družbenimi aspekti.

Pred nekaj leti, ko so na Danskem podaljšali obvezni rok vojaške službe na 18 mesecev, so vodilne politične stranke sklenile uvesti v vojski obvezno delo v splošnem izobraževanju. Štiri ure tedensko poslušajo fantje v vojski predavanja o družbenih vprašanjih, zunanji politiki, danskem jeziku, matematiki in strokovnih predmetih. Tako nudijo mladim ljudem priložnost, da v času, ki ga preživijo v vojski, širijo svoje umsko obzorje, obenem pa razvijajo svojo radovednost na področju svoje bodoče ustvarjalnosti in dela.

Danske ljudske srednje šole danes niso le ustanove bogatih tradicij, temveč postajajo vedno bolj sestavni del sodobnega danskega življenja: pomoč mladim ljudem, da se vključijo v svojo moderno in tehnično okolico, ki pa vendar ohranja tudi humanistično pojmovanje in zanimanje.

Objava slovenske gimnazije

Na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti za šolsko leto 1962/63 v soboto, dne 7. julija 1962, to je prvi dan velikih počitnic. Začetek izpitov ob 8. uri zjutraj.

Prijavite svoje otroke pravočasno, in sicer do 1. julija 1962!

Prijavi je treba priložiti rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva. Pri vstopu šole, katero otrok sedaj obiskuje, je treba zaprositi za popis učenca. Ta popis (Schülerbeschreibung) pošlje šola neposredno na naslov: Direktion des Bundesrealgymnasiums und Gymnasiums für Slovenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Na dan izpita, torej 7. julija, pa mora vsak učenec predložiti spričevalo, katero bo dobil 6. julija 1962 na svoji doseadanji šoli; brez tega spričevala ne more nastopiti k izpitu.

Izpit za prvi razred obsega snov četrte šolske stopnje iz slovensčine, nemščine in računstva — pismeno in ustno. Glede ostalih razredov pa dobiš podrobna pojasnila vsak dan popoldne v šolski pisarni v Lerchenfeldgasse 22, soba 65 v drugem nadstropju.

Ravnateljstvo

KULTURNE DROBTINE

● Jutri bo imel svojo zadnjo predstavo znani paritki balet markize de Cuevas, ki ga je leta 1947 ustanovil moj sedanje voditeljice ansambla. To je bil edini privatni balet svetovnega slovesa, toda finančne težave in zahteve po višjih gašah so tako narasle, da se balet ne more več vzdrževati sam.

● Berlinski simfonični orkester bo prihodnje leto praznoval svojo 80-letnico. Ob tej priložnosti bo 32 koncertov, ki jih bo dirigiralo devet dirigentov, in sicer Herbert von Karajan, Karl Böhm, Eugen Jochum, Sir John Barbirolli, Istvan Kertész, Rafael Kubelík, Lorin Maazel, Jean Martinon in Otto Klemperer. Vilek slovesnosti bodo predstavljal prireditve v čast Igorja Stravinskega, ki bo prav tedaj staval osemdesetletnico.

● Med 24. in 28. julijem bo na bregovih Rena tako imenovani »Festival Loreley«, v okviru katerega namerava Shakespeareov »Sen kresne noči« uprizoriti nič manj kot osemnajstkrat. Pod vodstvom intendantja Karla Sibolda bodo v glavnih vlogah nastopile Irmgard Kleber iz Berlina, Gisele Keiser iz Mainz, Jutta Auerbach iz Bielefelda in Gabriele Bach iz Hamburga.

● Marcel Marceau, znani francoski pantomimicar, je v razgovoru z novinarji razložil svoje bližnje načrte. Najprej namerava na turnejo po Nizozemski in Veliki Britaniji, nato pa se misli zadržati za kakih 20 mesecev v Parizu, kjer bo z novo gledališko skupino uprizoril več dram. Predvidene ima med drugim uprizoritve »Fausta«, »Lantruja-morilca žensk«, »Napolitanca v New Yorku« in po možnosti tudi Chamissovega »Petra Schlemihla«.

● Odkar obstajajo festivali v parku Sanssouci v Potsdamu — nekdanjem sedežu pruskih kraljev — bodo letos prvič izvajali tudi dela nemških avtorjev. Kleistovo gledališče iz Frankfurtu ob Odri namerava kot osrednjo prireditev uprizoriti Shakespeareov »Sen kresne noči«.

● »Svetovna razstava 1964«, ki naj bi bila v New Yorku, bo po objavi razstavnega odbora bolj kot zadnja v Bruslju posvečena kulturnim dogodkom. Predsednik newyorškega Lincolnovega centra Richard P. Leach se je zaradi priprav kulturnih prireditev napotil v Evropo. Na Dunaju se je pogajal tudi o udeležbi ansambla Državne opere na omenjenih prireditvah.

Nov udarec proti dvojezični šoli

V zadnjem tednu so bili po vsej Koroški učiteljski štrajki. Učitelji so na ta način ponovno zahtevali, naj avstrijski parlament čimprej izglasuje nov zakon o učiteljskem službenem pravu. Štrajk je bil zato, ker sta vlada in parlament od leta 1948 dalje zavlačevala omenjeni zakon. Med učiteljskim sindikatom ter zastopniki šolske uprave so bili v zadnjih mesecih doseženi sporazumi o večini določb novega zakona. Samo nekaj točk je ostalo odprtih, med njimi tudi vprašanje učne obveznosti na dvojezičnih šolah na Koroškem in Gradiščanskem.

Medtem ko prinaša novi zakon vsem ostalim avstrijskim obveznim šolam oziroma njihovim učiteljem dalekosežno znižanje učne obveznosti, predvideva za učitelje manjšinskih šol na Koroškem znatno poslabšanje glede izplačevanja odškodnine za dvojezični pouk. Zaradi tega centralno vodstvo učiteljskega sindikata te točke ni odobrilo.

Učitelji na koroških dvojezičnih šolah so imeli od leta 1946 dalje učno obveznost 23 ur na teden, upravitelji teh šol pa 15 ur. Vse ostale ure, ki so jih morali poučevati, so jim bile kot nadure posebej plačane. Ta uredevali je bila pravična v toliko, ker imajo učitelji dvojezičnih šol posebno težaven položaj. Poučevati morajo v dveh jezikih. Dvojezične šole imajo dvojen jezikoven pouk. Priprava teh ur ter korekture zvezkov itd. zahtevajo mnogo časa. Poleg tega pa traja pouk v dvojezičnih razredih povprečno 2 uri na teden dalj kot na nemških šolah.

Po uvedbi novega manjšinskega šolskega zakona za Koroško jeseni leta 1959 pa je postal ta pouk še bolj kompliciran, saj je od tedaj razdeljen še vsak oddelek in vsak razred na dve skupini: na tiste učence, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku in na one, katere smejo poučevati samo v nemščini.

Ne samo laiki, tudi strokovnjaki se čudijo, kako je kljub razcepjenosti v razredih mogoče, da ostane pouk uspešen. Da gre vse to na račun telesnih in duševnih moči učiteljskega, je razumljivo. Pri stvarni presoji položaja bi torej bilo pričakovati, da bo država nudila tudi v bodoče vsaj isto, če ne še večje odškodnine. Novi osnutek zakona pa predvideva ravno nasprotno. Najbolj prizadeti bi bili upravitelji, katerim bi bila odtrgana povprečno najmanj polovica njihovih dosedanjih doklad. Pa tudi posamezni učitelj mora razočaran ugotoviti, da bo zanj odškodnina ali sploh odpadla, ali pa se občutno znižala.

Ker se v zadnjem času položaj na dvojezičnih šolah ni zboljšal, ampak poslabšal, torej ne moremo iskati vzroka za predvidene ukrepe na šolskem področju, ampak zgolj v narodno-političnih težnjah.

Gotovim krogom očitno gre zato, da vzbudi v učitelstvu odpor proti pouku slovenščine. Hkrati pa upajo, da bo nova določitev odškodnine za dvojezični pouk vzela v bodoče pogum mladim učiteljskim, da bi se še posebej pripravljali na službo na dvojezičnih šolah. Po gotovih letih pa bi zaradi pomnjenja učiteljev mogli ukiniti dvojezične šole najprej v bolj eksponiranih krajih in polagoma sploh povsod.

Kot manjšina temu razvoju ne moremo stati ob strani. Avstrija je prevzela z državno pogodbo jasno obveznost, da poskrbi za izvedbo manjšinskega šolstva. Stalno so podpirali avstrijski zastopniki in politiki pred svetovno javnostjo »vzorno in velikodušno rešitev« avstrijskega manjšinskega šolstva. Komaj pa je Avstrija dobila državno pogodbo, je najprej na pritisk prenapetežev ukinila obvezno dvojezično šolo, na stečaj odprla vrata hujskačem in tako skerčila število šol in razredov v dvojezičnim poukom. Kot nadaljnji korak hočejo sedaj z novim zakonom iztrebiti iz šol še več slovenskega pouka s tem, da vzbudijo v učitelstvu nezadovoljstvo. Kar bi si noshen privatni podjetnik in na drugih področjih seveda tudi država ne upala, to hočejo iz prozornih namenov narediti z učitelji dvojezičnih šol: Pri istem delu znižati plačo.

Izvedeli smo iz učiteljskih krogov, da vlada med učitelstvom splošno razburjenje in skrajno nezadovoljstvo. Celotno učiteljsko nemških šol, ki niso prizadeti, se čudijo, kako je kaj takega mogoče.

Zato odločno zahtevamo, da se končno opusti na šolskem področju ponovni eksperimenti in da država da učitelju to, kar mu za njegovo delo pristaja. Samo tedaj namreč moremo pričakovati, da bodo le-ti vestno vršili svojo službo v splošno zadovoljstvo vseh prebivalcev v deželi.

SPZ NAZNANJA

Igralska skupina z Obirske gostuje z igro

„VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI“

v nedeljo, dne 1. julija, ob 3. uri popoldne v Dobri vasi.

Pridite na igro iz tga in okolice!

Uspel in koristen kmetijski poučni izlet

Slovenske kmečke zveze v Podravlje in v Žužalče

»Kmetijski poučni izlet, h kateremu smo se zbrali, je izlet kmetijskih primerjav in primerjanja. Tako posestvo kmetijske šole tu v Podravljah kakor tudi Ovničova kmetija v Žužalčah se od naših južnokoroških kmetij razlikujeta. V Podravljah gre za večjo ravninsko kmetijo, ki pa je v celoti odvisna od tuje delovne sile, medtem ko bomo imeli pri Ovniču pred nami malo hribovske kmetije z maksimalno intenzivnostjo v proizvodnji. Na obeh kmetijah bomo našli dosti možnosti pa bomo tudi spoznali, da sta ustrezna in zanesljivejša pot, da bomo naše kmetije lahko več kot 80 ljudi na tem izletu je najlepše resnosti časa in da je med nami polno resne bodočnosti.«

S temi besedami je tajnik Blaž Singer orisal namen in pomen kmetijskega poučnega izleta Slovenske kmečke zveze, ko je v nedeljo dopoldan v Podravljah pozdravil več kot 88 zbranih udeležencev izleta, ki se niso ustrašili ne hude vročine niti ne dolge poti v Podravlje in Žužalče ter napora večurnih ogledov. Za njim je v Podravljah pozdravil udeležence še ravnatelj kmetijske šole, ing. Einspieler, nakar je povzel besedo ing. Nachbar, ki je kot upravnik šolskega posestva orisal njegove značilnosti in proizvodno smer. Vse to je bilo razmeroma hitro opravljeno, kajti vse je želelo čim prej priti v hlev in na polje.

Obhod posestva pod vodstvom ing. Nachbarja in ing. Einspielera, ki je trajal dobre tri ure — še ob četrt na dve so bili izletniki v gručah skupaj — se je pričel z ogledom hleva s stasitimi simodolci in švedskimi svinjami. Že tu so se pričeli živahni pomenki, ki so se nanašali na 12 mladih krav s povprečno molznostjo 3.572 kg mleka, na 12 telic in na 5 bikcev ter na cilj šole, povečati število goveje črede na 40 goved na 20 ha kmetijske površine. Ti živahni pomenki so trajali ves čas ogleda — ing. Nachbar je slišal matici, ker ga je vsepovsod obkrožal roj zanimanja polnih udeležencev — in niso prenehali ne ob poskusnem polju, ki ga vzdržuje šola skupno s Tovarno dušika v Linzu, še manj pa ob obhodu obširnega polja in travnikov. Vedno več vprašanj je bilo treba razčistiti, ki so se nanašala na seno na žičnih kozolcih, na 4 ha velik posevek silokoruze, na 2,70 ha obsega-joč posevek beljakovinske krmne mešanice, ki bo zrasla do 1½ m višine, ter na posevke

tetraploidne rži in mešanice pšenice, ječmena in ovs. Udeleženci, ki poznajo posestvo iz časov, ko ga je po zaključenem povračilnem procesu SKZ prevzela od Kanalcana, se niso mogli načuditi nad sedanjo produktivnostjo na polju in travnikih.

Popoldne ob 2. uri so se pričeli avtomobili udeležencev ustavljati pri Ovniču v Žužalčah. Lastnik kmetije in predsednik Slovenske kmečke zveze Lojze Trunk je zaželel udeležencem dobrodoščilo in posebej izrazil svoje veselje, da vrsti nemških kmetijskih ekskurzij na njegovi kmetiji pričenjajo slediti tudi slovenski kmetje. Na 7,5 ha kmetijske površine, ki je poleg hribovitosti še raztrgana na 22 parcel, rediti 15 glav goveje živine in ob zgolj domači krmi dosega povprečno molznost 4.400 kilogramov mleka, na leto in kravo, tega marsikdo ni mogel takoj doumeti. Začelo se je živahno razpravljanje in mladi Lojze Trunk do 6. ure zvečer, ko so se poslovili zadnji izletniki, skoraj ni imel časa, da bi se oddahnil. Komaj je odgovoril na vprašanja, ki so se vrstila kar »na tekočem traku«.

Vseh vtisov tega izleta ni mogoče zajeti na papirju, treba je biti zraven, treba je gledati in videti. Treba je pričeti spoznavati, da imamo slovenski kmetje v svojih vrstah vzorne primere za našo pot v bodočnost. Na njih se lahko bolje učimo, kakor pa na drugih nam tujih in nepoznatih primerih. Nedeljski izlet je pokazal: Več samozavesti, več gospodarskega gledanja, manj strankarske ožine in dlakocepstva, potem bo pot, ki jo kaže Slovenska kmečka zveza, koristna in uspešna za vse!

Zapustil nas je mož iz naših vrst

Nepričakovano se je prejšnji teden razširila žalostna vest, da je v Lepeni nad Železno Kaplo umrl Mihi Haderlap, p. d. Vinkel, kakor smo na kratko poročali že v prejšnji številki.

Pokojni je bil kmet na mali gorski kmetiji, ki kljub marljivemu delu ni donajala dovolj kruha za družino in pomagati si je moral z zaslužkom kot drvar po grofovih gozdovih. Zaradi dobre vzgoje, ki je bil deležen v pristni domači slovenski hiši, se je že mlad vključil v našo organizirano skupno prizadevanje za socialno, gospodarsko in kulturno enakopravnost slovenskega ljudstva na Koroškem. V take značaje, kot je bil on, sta z zvesto ženo vzgojila tudi sinova Zdravka in Tončija.

Med drugo svetovno vojno je kaj kmalu spoznal uničevalne načrte in dejanja hitlerjancev ter je vedel, kam spada. Bil je tam, kjer je bila ogromna večina vsega slovenskega ljudstva, a tudi pošteni avstrijski patrioti in pripadniki vseh svobodoljubnih narodov — na strani osvobodilne in antifašistične borbe. Septembra leta 1944 je vstopil v partizane in deloval tudi kot kurir vzhodnokoroškega odreda. V partizane sta vstopila tudi oba njegova sinova in tudi izvajala odgovorno in nevarno kurirsko vlekli v zloglasno taborišče Ravensbrück.

Mihi je bil zelo tovariški, pogumen in preudaren partizan. S svojimi izkušnjami je mnogim mladim tovarišem rešil življenje. Vsi bivši partizani so ga radi imeli in ga ne bodo nikdar pozabili. Napori v partizanih službo. Ženo pa so nacistični nasilniki odpa so mu zrahljali zdravje, dobil je sklepnih revmatizem in oslabele srca ter je postal 50 % invalid.

Po zmagi nad fašizmom se je znova posvetil vsej skrbi za domačijo, kolikor mu je pač dopuščalo zrahljano zdravje. Razen tega pa je koristno deloval v obeh naših kapelskih zadrugah: pri Hranilnici in posojilnici kot predsednik nadzornega odbora, pri Kmečko gospodarski zadrugi pa kot odbornik. Tudi kot odbornik v občinskem odboru je odločno zastopal koristi kmetov in delavcev.

Naslednik na domačiji je mlajši sin Zdravko, starejši sin Tonči, po poklicu logar, je poročil Vero Prušnikovo. Znano je, da so hoteli na ženitovanju Slovencev nasprotni femni elementi napraviti »Hochzeit im Dunkeln« z okvaro električne luči, toda uspelo

jim ni, kajti razsodnost pametnih in uvidevnejših ljudi je bila močnejša, kakor nadutost zapeljanih.

Pogrebni svečanosti v soboto dopoldne se je udeležila ogromna množica žalnih gostov. Pevski zbor je zapel ganljivi žalostinki: »Oj težka pot, oj tožna pot, ko od srca srce se loči« ter »Vigred se povrne«. Domači župnik je imel globok in lep pomrtni govor. Za Zvezo koroških partizanov je med mnoge vence položil na svežo gomilo lep venec predsednik organizacije Karel Prušnik. Pogrebni svečanosti se je udeležil tudi predsednik ZSO dr. Franci Zwitter. Zveza slovenski zadrugi pa je namesto venca poklonila 500 šilingov za parti-zanske invalide.

Mihi Haderlap naj v miru počiva v domači zemlji, žalujočim svajcem pa izrekamo naše globoko in iskreno sožalje.

Mladinski pevski zbor „France Prešeren“ iz Kranja v Železni Kapli

Železna Kapla, trg v romantični legi naše zemlje, hvaležna izletna točka in ugodna za tujski promet, pripravno izhodišče za ture v vzhodne Karavanke in Kamniške planine, je bilo v nedeljo prizorišče prijetnega in nepozabnega doživetja za tiste, ki so se udeležili pevskega koncerta Mladinskega pevskega zbora „France Prešeren“ iz Kranja, ki je na povabilo SPD „Zarja“ gostoval pri nas v kinodvorani.

Vreme je bilo tropično, čelo je kipele, in to je morda tudi vzrok, da udeležba ni bila tako številna, kakor bi bilo pričakovati. Končno pa so ljudje na kmetijah zaželjene sončne dneve prejšnjega tedna izkoristili za spravljanje prve košnje in garali od zore do mraka, nekateri pa so porabili še nedeljo, da so se mučili po travnikih. Tisti pa, ki so bili na koncertu, so odnesli prelepe nepozabne vtise čistega in plemenitega umetniškega doživetja, ki ga je mladi 100-članski pevski zbor sopal v dvorano.

Pevskemu zboru iz Kranja je izrekel prisrčno dobrodoščilo Vladimir Prušnik, zborovodja pevskega zbora SPD „Zarja“ v Železni Kapli.

Nato se je formirala na podju močna skupina pevcev, mladih fantov-dijakov in deklet-dijakinj. Slika je bila lepa, pestra in živa prekipevajoče mladosti. In z mladostnim žarom je zadonela v dvorano pod vodstvom dirigenta profesorja Janka Pribošiča pesem: narodna, umetna, tudi hrvaške in dve črnski narodni. Ugajale in vžigale so naše znane, kakor „Pojdam v Rute“ ali „Oj te mlinar“ in druge, skratka pa vse po vrsti, kar je zgovorno pričal dolgoletni in navdušeni aplavz po vsaki precizno podani pesmi. Nad vse je zadivil solist Peter Ambrož v zborovskem petju in sam s tremi posrečenimi slivospevi. Odličnega solista je pri klavirju spremljala profesorica Majdičeva, zborovsko petje „Zbor sužnjev“ iz Nabucca pa Lija Liparjeva.

Mladinski pevski zbor „France Prešeren“ je umetniško krepak, z višinsko kvaliteto in izenačeno ravno vseh pevcev. V kolekciji skrbno izbranih pesmi, med katerimi so bile za nas mnoge nova odkritja iz pevske literature, bi bilo ocenjevalcu težko postaviti kateri koli pesmi prednostno lestvico. Skratka, iz vseh melodij je kipele izvežban kultiviran zvok in vzorna interpretacija.

Gostovanje mladega pevskega zbora iz Kranja je bilo za naše Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli resničen kulturni praznik, o katerem govorimo in pripovedujemo tudi onim, ki so ga iz kakršnih koli okoliščin zamudili. Zboru iz Kranja pa se tem potom še enkrat iskreno zahvaljujemo za dragoceni dar, ki ga nam je poklonil preteklo nedeljo v Železni Kapli.

Kratke vesti

Petdesetletnica. — Prejšnji teden je velikovski okrajni glavar, dvorni svetnik dr. Wagner dopolnil 50. leto svojega življenja. Rojen je bil v Pragi kot sin poštnega ravnatelja. Studiral je v Innsbrucku. Po vojni je prišel v Celovec in nastopil službo pri koroški deželni vladi. Leta 1946 pa je prevzel posle okrajnega glavarja v Velikovcu, kjer že od takrat uraduje. Ob svojem življenjskem jubileju je bil deležen številnih čestitk. Politično-upravnemu višjemu uradniku v pokrajini, ki jo naseljujejo oba naroda v deželi, v pretežni večini slovensko govoreče prebivalstvo, čestitamo ob njegovi petdesetletnici tudi slovenski sodeželani z željo, da bi mu uspelo voditi svoje odgovorne posle tako, da bo upoštevana brez kakršne koli razlike enakopravnost obeh narodnosti v njegovem okraju na vseh področjih.

Elektrarna v Kazazah. — Dne 6. julija bo tako daleč, da bodo elektrarno v Kazazah v slavnostnem aktu izročili svojemu namenu. Oficielno bo elektrarno otvoril minister za promet in obnovo Waldbrunner. Od tega dne bo elektrarna tudi obratovala v polnem obsegu in z ogromno zmogljivostjo.

Letošnje letovanje otrok na Jadranu

Opozorjamo starše, ki bi morda še želeli prigrasiti svoje otroke na letošnje počitniško letovanje na Jadranu, da poteče rok za prijave jutri, dne 30. junija. Za prijave veljajo slej ko prej navodila, ki smo jih zaporedoma objavili v našem listu.

Zveza slovenskih organizacij

Požarna škoda. — Prejšnji teden je v Kazazah pogorelo gospodarsko poslopje Luke Podričnika. Požar je poslopje uničil do temeljnega zidovja. Zgorele so tudi zaloge krme, nekaj strojev in drugega kmetijskega orodja, ogenj pa je končal tudi dva bika. Skupno požarno škodo cenijo na okoli 180.000 šilingov. Okoliškim požarnim brambam, ki so kmalu prispele na kraj požara, je vsaj uspelo, da so preprečile še večjo škodo.

Priprave za »Beljaški semenj«. — Letošnji tradicionalni »Beljaški semenj« — Villacher Kirchtag« bo 4. avgusta na Magistratnem trgu. Na sporedu so pestra folklorna povorka, predvajanja običajev kakor tudi višinski ognjemet.

Smrtna nesreča pri delu. — Na gradbišču pri cerkvi v Vrbi se je pretekli teden pripetila smrtna delovna nesreča. Iz višine kakih pet metrov je na glavo 53-letnega delavca Antona Pobašnika iz Pulpič padla samokolnica in ga smrtonevarno poškodovala. Z rešilnim avtom so ga še prepeljali v bolnišnico za nezgode v Celovec, kjer mu pa tudi izkušeni zdravniki niso več mogli rešiti življenja.

Tiskovna komisija Zveze avstrijskih mest. — Za namestnika predsednika tiskovne komisije Zveze avstrijskih mest so pred nedavnim izvolili vodjo tiskovnega urada celovškega magistrata, glavnega urednika Hermana Schneiderja. Za predsednika je bil izvoljen vodja linškega tiskovnega urada, višji magistratni svetnik dr. Scherbantini.

Naša stara mama je bila zlata duša. Kadar sem se le mogel zmuzniti z doma, sem že zdirjal proti gozdu, kjer je imela stara mama nizko bajtico.

Nekega poletja, bilo mi je pet ali šest let, sem si privoščil prezgodnje kopanje in zbol. Dolgo nisem videl babice. Ko pa sem se le nekako pozdravil, sem jo mahnil k babici na abisk.

Pozdravila me je z odprtimi rokami. „Ravno prav prihajaš, Bogdanček! Boš videl, kakšnega prijatelja sem dobila.“

Babica je prisledla k meni in me božala po glavi. Vendar ni obrnila oči od metulja.

Tako sva vsak dan pričakovala metulja z rumenimi lisami. To ni bil samo babičin, ampak tudi moj prijatelj.

Vsak dan je prihajal, vedno ob istem času, prav do pozne jeseni. Potem je prišlo deževje, od gozda je začel pihati veter, zelo hladen veter. Nekega takega deževnega dne sva čakala zaman. Metulj ni priletel. Babica je vzdihnila, pa tudi meni je stiskalo grlo.

Metulj

Gledam — v izbi nikogar. „Kje pa je, babica?“ sem vprašal nestrpnostno.

„Mar ne vidiš?“ Sele ko mi je s prstom pokazala, sem zagledal na podoknici krasnega metulja. Sedel je na koščku sladkorja in kdaj pa kdaj nalahno vtrepetal s krili.

Ah, ta krila! Temna, skoraj črna, z rumenimi progami ob robu. Kakor iz žametala. Kaka lepota!

„Od onih-le brez je priletel,“ je pokazala babica skozi okno na rob gozda.

„Kaj pa dela na sladkorju?“ sem vprašal. „Liže ga, sladkosnednež,“ se je smehljala babica in globoke gubice so ji zaigrale na obrazu.

Ko se je metuljček nalizal, se je začel spreletavati po izbici. Sédel je na omaro, nato pa spet na mizo pred babico. Razprostrl je pred njo barvasta krila, kot da bi jo hotel razveseliti. Videl sem, kako ga je babica božala z očmi.

Nazadnje je metuljček zamahnil s krili, enkrat, dvakrat, zaokrožil po sobi in — frkl! že bil zunaj. Babica se je dobrohotno smehljala, ko je gledala skozi okno za njim.

„Jutri ob tem času bo spet tu,“ je dejala ko je dajala košček sladkorja zopet nazaj na polico.

Naslednji dan nisem mogel pričakati tistega trenutka. Takoj po kosilu sem zginil od doma, čeprav me je mama pošiljala v gozd po storže.

Ko bi moral metuljček prileteči, je položila babica skladorček na okensko polico in kanila nanj vode in potem sva čakala.

„Babica, lahko pa tudi, da ne pride,“ sem podvomil, ker sem se že naveličal tako tiho sedeti.

„Bo, bo, Bogdanček, boš videl. Vsak dan prihaja,“ je odgovorila babica tako prepričano, da sem takoj nehal dvomiti.

In res! Trenutek, pa je bil tu. Zletel je na poličko, potem sedel na zaveso — in že bil na slaščici.

„Mogoče pa pride jutri,“ je dejala babica, a se takoj zazrla ven, kjer se je v polokih zlivaj dež. Jaz pa sem vedel, da je rekla samo zato, da bi potolažila sebe in morda tudi mene.

Metulja res ni bilo tudi naslednji dan niti kdajkoli pozneje. Po kakšnem tednu praznega pričakovanja babica ni več dala slaščice na okno. Samo tiho je zašepetala: „Odšel je na zimsko spanje. Gotovo ne bo več prišel.“

Razjokal bi se. Morda tudi zato, ker se je zunaj tako hitro bližala zima.

„Babica, kajne, da si bova v letu spet našla takega prijatelja?“ sem se privil k starki. Ona pa me je pobožala in prikimala. Tako mi je bilo laže.

Mak in slak

Kregola sta mak in slak se na sredi njive, kdo od njiju je junak sile neupogljive.

„Le pomisli,“ del je slak, „da že v prvi sapi — o nesrečni siromak! — je po tvoji kapi!“

„Kakšen le si ti junak,“ del je mak, „vsi vejo, ko se cveti ti pod mrak od strahu zaprejo.“ „Moji cveti, praviš, spak, mraka se bojijo!“ se hudo zjekl je slak.

„Res je le — da spijo. In mar plezaš ti kot slak pod nebo visoko? Vedno ubog si pritličnjak pod menoj globoko.“ Pa prišel je tja pred mrak kosec s svojo koso, in zvmila mrtva vznak sta oba se v roso.

Saša Vrblnik

Josip Pavčič

Cvrčanje

Pred menoj je neskončna morska plan — na robu obzorja, tam, kjer se nebo zliva v vodo, pa tone v morje velika žareča krogla... Sonce zahaja!

Dan se nagiba, čez pol ure bo zasijala na zahodnem nebu blede nebesna luč: zvezda večernica.

Ležim v grmovju na visoki obali in opazujem, kako veliki oče vsega živega počasi izginja z obzorja, kakor da tone v vodo. Njegovi žarki obsevajo obzorje in barvajo ovčke na nebu z živimi barvami... Na peščenem prostoru pod menoj pa tiho čevrlja kakšnih deset otročičev, dečkov in deklic. Najstarejša med njimi je plavalasa deklica, pravo pravcato živo srebro, komaj da hodi v šolo. Kličejo jo z ljubkim, nekoliko otožnim imenom: Jesenka!

Gledam in se moram nasmehnuti... Kakšna Jesenka neki, ravno to ime ji čisto nič ne pristoji — saj je vendar vsa pomladna!

Nenadoma so otroci utihnili... Posedli so v krogu po pesku in gledali pozorno čez daljnjo morskoro plan, kakor bi prisluškovali večeru. Najprej je bilo slišati zastajajoči Jesenkin glas:

»Cvrči, spet cvrči! Tudi včeraj je cvrčalo... «Aha, jaz tudi slišim, kako cvrči,« se vznemiri najmanjši fantič.

»Jaz tudi, jaz tudi!« povzamejo za njim še drugi.

Tišina... «Otroci so utihnili in napeto prisluškovali: na obrazih se jim je risalo veselo razburjenje. Tudi jaz sem se ves spremenil, bilo me je samo še uho, toda zaman, ničesar nisem mogel zaznati, nič ni cvrčalo.

»Veliki, odrasli ljudje ne morejo slišati tega cvrčanja,« zatrepeče Jesenkin glas. »Samo mi, otroci, ga lahko slišimo.«

»Kako pa se zjutraj spet vžge?« vpraša nekdo.

»Tega tudi jaz ne vem...«

»In zakaj cvrči?«

»Kako si smešen! Zato, ker se potaplja v vodo in je zelo razbeljeno,« ga pouči Jesenka. »Tudi žerjavica, kadar pade v vodo,

najprej zacvrči in potem ugasne. Tako pa tudi sonce!«

»Jaz sem bil pred kovačnico, ko je kovač vtaknil žarečo podkev v škaf vode... Kako je zacvrčalo!«

In spet je vse utihnilo in napenjalo ušesa... Sonce pa je počasi ugašalo, že je do polovice utonilo v morje. Zadnji žarki so se kakor pahljača razpeli nad obzorjem, ovčke na nebu je oblila rdeča svetloba in pod njim je kričal galeb, tudi ves rdeč od večerne zarje...

Priprl sem oči in oprezoval proti zahodu. Še trenutek in sonce bo ugasnilo... Dobro, da me zakriva obzorje, zakaj če bi me otroci opazili, bi njihov pogovor ne bil tako sproščen. O, kakšno čudo prečudno je bilo to! Vse nebo je zagorelo, kakor bi bil nad obzorjem buhnil velik požar. Od sonca je bilo videti samo še svetli gornji rob...

Takrat pa — le nikar se ne smejte — takrat pa tudi jaz zaslišim cvrčanje, čisto dolžno cvrčanje! Prav tako kakor če pade v vodo žerjavica ali če kovač porine v škaf razbeljeno železo.

Jesenka se je zmotila, češ da veliki, odrasli ljudje ne morejo slišati cvrčanja, kadar žareče sonce ugaša v morju. Lahko ga slišijo, lahko — ampak ne vsi, samo nekateri: vsi tisti, ki pišejo povestice...

IZ OTROŠKIH UST

Mali filozof

Učitelj: »Če najdemo doma na tleh materino denarnico, jo lepo pustimo tam in ne vzamemo iz nje ničesar. Štefek, zakaj?«

»Ker nikoli ne vemo, če nima mama denarja prešetetege.«

Važno vprašanje

— Mama, ali spadajo ušesa k obrazu ali vratu?

— Zakaj pa, sinko?

— Ker si rekla Metki, naj mi umije obraz, ona mi hoče pa tudi ušesa!

Kako je mama odkrila krivca

Ko se je mama vrnila z dela, je opazila, da je nekdo na zid v sobi narisal zajca. Razjezila se je:

»Kdo je to naredil!« je jezno vprašala.

»Jaz že ne!« je odgovoril najstarejši sin.

»Jaz tudi ne!« je odgovoril mlajši brat.

Najmlajši je zelo rad risal. Da je le prišel do svinčnika in papirja, je že začel črtati po njem. Tudi on je rekel:

»Jaz nisem!«

Mama si je sliko na zidu skrbno ogledala. Bila bi vseč vsakomur, ki bi jo videl, kajti res je bila lepa, zlasti ušesa. Najprej je pomislila na najmlajšega, toda nikakor ni mogla verjeti, da bi on zmogel kaj takega. Zato se je obrnila k starejšima sinovoma:

»Zdaj je, kar je; storil pa je to eden od vaju,« je rekla. »Orban je še majhen in ne bi nikoli tako lepo narisal zajca.«

Ko je Orban videl, da je slika mami všeč, je skočil k njej:

»Mama,« je rekel »mama, verjemi mi, jaz sem ga narisal. Če hočeš, ti narišem še enega...«

Ivo Andrić

14

Travniška kronika

Njegovi sinovi in pomočniki so merili in tehtali vse, kar se je na trgu prodajalo, on pa je nadziral. Ščasoma je obubožal in ostal brez sinov in pomočnikov. Sedaj so travniški Judje zakupniki občinske tehtnice in pobirajo tehtnino, Ibrahim aga je pa samo v njihovi službi. Toda tega na trgu nihče ne opazi. Za kmete in za ves svet, ki prodaja ali kupuje, je edini in pravi kantardžija samo Ibrahim aga in bo to ostal do smrti. Vsak tržni dan stoji pri tehtnici od jutra do mraka. Kadar začne tehtati, nastane okoli njega slovesna tišina. Ko nastavlja tehtnico, pridruže sapa po dostojanstven in zbran raste in počepa z lahnim nihanjem tehtnice. Mežé na eno oko vestno uravnava in pazljivo premika tehtnično jajce v nasprotni smeri od teže blaga, še malo, samo prav malo še, dokler tehtnica ne obstane, se ustavi in pokaže pravo mero. Tedaj Ibrahim aga odmakne roko, dvigne obraz, vendar ne umakne oči od številke in zakliče jasno, strogo in nedvoumno število ok.*

„Ena in šestdeset, manj dvajset dram...“

Zoper to težo ni ugovora. Sploh vlada pri vsem tržnem vrvenju okoli age ozračje reda, tišine in tistega spoštovanja, ki ga vsi izkazujejo poštenemu tehtanju in vestnemu delu. Vsa Ibrahimova osebnost je takšna, da drugega tudi ne dovoljuje. Če se kak nezaupen kmet, čigar blago se tehta, preveč približa tehtnici, da bi izza tehtničarjevega hrbta videl in se prepričal o številu ok, položi Ibrahim pri priči roko na tehtnično jajce, ustavi tehtanje in silneža nažene.

„Izgini proč! Kaj se rineš in kašljaš v tehtnico? Mera je vera; tudi dih ji lahko škoduje. In za napake bo gorela moja duša, ne tvoja. Proč!“

Tako živi stari aga, čuva svoje tehtnico in živi v njo in od nje, živ primer, kaj človek lahko stori iz svojega poklica, naj bo že kakršen koli.

In prav tega Ibrahima, ki varuje svojo dušo od najmanjšega greha pri tehtanju, je videl des Fossés, kako je brezdušno mlatil kmeta kristjana sredi trga in vpričo vseh ljudi. Kmet je prinesel naprodaj kakih deset toporišč za sekiro in jih naslonil na star zid, ki je obdajal neko zapuščeno pokopališče in razvaline starinske džamije. Ibrahim, ki je nadzoroval trg, se je srdito zapodil v kmeta, z nogo podrl vsa toporišča, ga psoval in pretil, prestrašeni siromak je pa jadno pobral svoja razmetana toporišča.

„Ali je zate džamijski zid, ti rilec svinjski, da nanj naslanjaš svoja umazana polena? Še ne zvoni toč zvon in ne trobi vlaška troblja, garjavec garjavil!“

Ljudje so kupovali, barantali, tehtali in računali in se niso dosti zmenili za spor. Kmet je srečno pobral svoja toporišča in se izgubil v množici. (Ko je prišel domov,

je des Fossés zapisal: „Turška oblast je dvočlana. Njihova ravnanja so za nas nelogična, neverjetna in nam venomer zbuja dvome in začudenje.“)

Docela drugačen človek z drugačno usodo je telal Hamza. Nekoč je slovel s svojim glasom in moško lepoto, toda bil je vinski bratec in postopač od rane mladosti, eden najhujših travniških pijancev. V mladih letih je bil znan zaradi svoje drznosti in bahavosti. Njegovih zabeljenih in duhovitih odgovorov se ljudje še spominjajo in si jih pripovedujejo. Ko so ga vprašali, zakaj si je izbral prav telalsko službo, je odgovoril: „Ker druge itazje ni.“ Ob neki priliki pred leti, ko je šel Sulejman paša Skopljak z vojsko v Črno goro in požgal Drobniak, so naročili Hamzu, naj razglasi veliko turško zmago in naj vpije, da je sto osemdeset črnogorskih glav odsekanih. Nekdo od tistih, ki se vedno zbirajo okoli telala, je glasno vprašal: „In koliko je padlo naših?“ — „E, to bo povedal telal na Cetinju,“ je mimo odgovoril Hamza in dalje razglašal, kar mu je bilo naročeno.

Od nerednega življenja, pelja in telalskega vpitja si je Hamza že zdavnaj pokvaril grlo. Ne budi več čaršije s svojim nekdanjim gromkim glasom, marveč le se piskavo in hripavo z velikim naporom objavlja uradne in čaršijske novice, ki jih slišijo samo tisti, ki stoje blizu njega. Toda nikomur še na misel ne pride, da bi bilo treba Hamzo zamenjati s kakim mlajšim človekom, ki ima dober glas. Zdi se, da tudi sam ne opaža, kako se mu je glas skrhal. Prav tako se ustopi in prav tako maha kakor nekoč, ko je odmeval njegov slavni glas po ulicah, in razglašala ljudstvu kakor pač more tisto, kar mora. Okoli njega se zbirajo otroci in se smejejo mahanju, ki že zdavnaj ne ustreza več njegovemu napornemu ggranju, in z radovednostjo in strahom gledajo njegov razširjeni vrat, ki mu od napora

* Oka — mera: 1283 g.

** Drama — turška ulatečna enota: okrog 2 g.

Aktualno vprašanje:

Vrednost slame kot organski gnoj

Čprav kmetijstvo naše države nikakor ni usmerjeno v proizvodnjo žita, stojimo z 10.500 žitnimi kombajni — kar tiče njihove gostote po kmetijski površini — v Evropi na četrtem mestu. Več žitnih kombajnov na 100 ha njivske površine imajo le še na Švedskem, v Angliji in v Zahodni Nemčiji.

Ta gostota žitnih kombajnov, sorazmerno visoki transportni stroški slame s polja na dom in stremenje kmetovalcev, da bi olajšali spravilo gnoja iz bleva na gnojnišče in z gnojnišča na polje, so povzročili, da se zadnje čase tudi pri nas vsebolj pogosto postavlja vprašanje vrednosti slame kot organskega gnojja ter vprašanje načina gnojenja s slamo. O tem je po prof. dr. H. Franzu treba vedeti v glavnem to-le:

Slama ima kot organski gnoj čedalje večji pomen, odkar je znano, da se njeni posledici — začasnemu padanju donosnosti — lahko izognemo. Povod začasnemu padanju donosnosti vsled gnojenja s slamo je v glavnem visoki odstotek ogljikovih hidratov in nizek odstotek dušika v slami. Slama je celuloza in bakterije, ki jo razkrajajo, potrebujejo razmeroma visoke količine dušika v zemlji. Ker pa tega običajno ni dovolj na razpolago, ga je treba v primeru gnojenja zemlje s slamo dodati. Različno klimatskim pogojem se doza dušika pri gnojenju s slamo vrti med 60 in 150 kg dušičnih gnojil ali pa 1000 do 2000 litrov dobre močne gnojnice na 1000 kg slame. V sušnih krajih in tam, kjer pozimi zmrzuje, so primernejši manjši obroki, torej 60 kg dušičnih gnojil ali 1000 l gnojnice na 1000 kg slame.

Ker pa se pridelek slame — odvisno od vrste in sorte žita ter gostote posevka — vrti med 2000 in 7000 kg po hektarju, vidimo, da bi v primeru podora slame oz. rži in pšenice v svrhu gnojenja morali dodati na hektar površine 420 do 1000 kg dušičnih gnojil ali pa 7000 do 14.000 l gnojnice. Tak obrok pa v naslednjem letu lahko povzroči poleganje posebej še tam, kjer nimamo urejenega kalifostatnega gnojenja. Iz tega sledi, da zgolj zaradi dušika rženo in pšenično slamo vsaj v prvih letih gnojenja s slamo ni priporočljivo podorati, razen če je bil posevek zelo redek ali nizek ali pa, če za žitom sadimo krompir in silokoruzo.

Upoštevati pa tudi moramo, da pri gnojenju s slamo po nekaj letih dodajanje dušika lahko opustimo. Po raznih poizkusih se namreč v določenem času dušik v zemlji remineralizira, vsled česar prične že njegova zaloga v zemlji zadoščati za razkroj slame. Vsekakor pa ni priporočljivo s slamo gnojiti ozimninam, ker v tem primeru za razkroj slame ni dovolj časa na razpolago. S slamo gnojimo le okopavinam, jarinam in vigrednim krmnim posevkom.

Kako gnojimo s slamo?

V glavnem pridejo v poštev tri oblike gnojenja s slamo:

- podor neposredno po žetvi,
- preraščanje slame po dosevkih, ki smo jih pomladali sejali med žito za zeleni gnoj (razne detelje) in ki jih jeseni ali pomladi podorjemo.
- podor slamnatega pokrova jeseni.

nabrekne kakor diple. In vendar so mu ti otroci potrebni, kajti edino oni slišijo njegovo nemočno vpitje in takoj raznesejo navico po mestu.

Des Fossés in Hamza sta se hitro sprijateljila, kajti „mladi konzul“ kupi zdaj pa zdaj kak nakit ali preprogo, ki jo Hamza oglašča in pri kateri dobro zasluži.

„Nori Švabo“ je bil že leta in leta znan na travniškem trgu. Bil je slaboumen človek neznanega rodu, nekod od onstran. In ker se Turki za bebbe ne menijo, je živel tukaj, spal pred trgovinami in jedel, kar mu je kdo dal. Bil je silno močan in če je spil malo rakije, su uganjali na trgu z njim vedno isto grobo žalo. Na tržni dan so mu dali popiti polič, dva in mu stisnili gorjačo v roko. Bebec je tedaj ustavljal krščanske kmete in jih preganjal zmeraj z istimi besedami:

„Halbrechts! Links! Marsch!“

Kmetje so se mu umikali ali pa so nerodno bežali, ker so vedeli, da nori Švabo počenja to naščuvan od Turkov, Švabo jih je pa razganjal med smehom mladih trgovcev in brezdelnih og.

Na neki tržni dan se je des Fossés, ko je obšel in si ogledal ves trg, vračal v konzulat. Za njim je šel kavaz. Ko sta bila tam, kjer se trg zoži in prehaja v čaršijo, se je pojavil pred des Fossésom nori Švabo. Mladenič je zagledal pred seboj hrusta debele glave in zlobnih zelenih oči. Pijani bebec je zamežikal pred tujcem, potem pa stekel, pograbil tehtnični drog pred neko stojnico in krenil naravnost proti njemu.

„Halbrechts! Marsch!“

Čaršijci so stegnili vratove iz svojih štacun v zlobnem pričakovanju, da bodo videli „mladega konzula“, kako bo plesal pred norim Švabom. Toda stvar se je zasukala drugače. Preden je kavaz priteknel, se je des Fossés sklonil

Najboljša oblika med vsemi je takojšen podor, ker z njim poleg preora strnišča omogočimo, da se prične slama v zemlji takoj razkrajati. V drugem primeru je razkroj slame zagotovljen pod pokrovom rastlin za zeleno gnojenje. Ko te jeseni podorjemo, pride tudi slama že napol razkrojena v zemljo. Ker pridejo za zeleno gnojenje kot dosevki v poštev le detelje, prihranimo s tem tudi gnojenje z dušikom, ker tega v zemlji detelje same ustvarjajo. Če pa nikakor drugače ne gre, podorjemo slamo za gnoj jeseni. Vsekakor pa je priporočljivo, celo potrebno, da je slama za podor zrezana. To pomeni, da mora žitnemu kombajnu na njivi slediti poljska krmoreznica (Feldhäcksler). Rezanje slame je zlasti potrebno pri tretji obliki gnojenja s slamo, pa tudi prva in druga oblika bosta šli bolj in hitreje od rok, če bo slama zrezana.

V naši kmečki praksi gnojenje s slamo lahko uvedemo na ta način, da žanjemo žito s 25 do 40 cm visokim strniščem. Če bomo na to strnišče pred podorom potrosili kakšnih 50 do 75 kg nitramoncala po hektarju, bo to gnojenje zelo uspešno. Zmanjšali bomo ne le potrebni prevoz slame na dom, s katero marsikje ne vemo, kaj bi počeli, marveč tudi prevoz gnoja na njive.

In še nekaj: Na travnikih s slamo ne moremo gnojiti. Tu pride slej ko prej v poštev le gnojenje s hlevskim gnojem.

Položaj na trgu s klavno živino

Ponudba popušča, povpraševanje narašča, cene se popravljajo

Na trgu s klavno živino je minila večmesečna tendenca nazadujočih cen, ki jo je povzročila preobila ponudba goveje živine, prašičev in telef. Zadnje tri tedne so na vseh važnejših tržiščih s klavno živino in mesom ugotovili popuščajčo ponudbo, ki jo spremljata naraščajoče povpraševanje in cene.

Pri klavni goveji živini je prišlo do tega razvoja že koncem maja. Takrat so na Dunaju in v Salzburgu plačevali vole, bike in telce po 9,50 do 12,60, krave pa po 6,30 do 9,30 šil. za kilogram žive teže. V juniju so te cene na splošno narasle za 50 grošev do 1 šil. V preteklem tednu so na Dunaju plačevali vole, bike in telce po 10,40 do 12,80, krave pa po 7 do 10 šil. Po teh cenah trgujejo s klavno govejo živino tudi na Koroškem.

Klavna telefa, katerih obilna ponudba je v aprilu in maju pritisnila ceno na 14,50 do 15,50 šil., so postala z otoplivitvijo vremena in pričetkom turistične sezone dražja. Sedaj jih na Koroškem plačujejo po 16 do 17 šil. za kilogram žive teže; zaklana pa grede na Dunaju po 20 do 25 šil.

Na trgu s klavnimi prašiči je na Koroškem cena zlezla spet na 13 šil., ponekod pa tudi že nekoliko više. Dunajske cene za žive prašiče se vrtijo med 12,30 in 14 šilingl, zaklane pa plačujejo po 15,50 do 17,50 šil.

pod visoko dvignjeni drog pa z naglim, spretnim zamahom zagrabil bebeca za zapestlje, se obrnil z vsem telesom ter zasukal tudi hrusta okoli sebe kakor lutka. Ko je bebec tako plesal okoli visokega mladeniča, mu je drog zletel iz iztegnjene pesti in v velikem loku priletel na zemljo. Tedaj je priteknel tudi kavaz z majhno puško v roki. Toda bebec je bil ukročen, z nemočno in bolečo zavito desnico na hrbtu. Takega je des Fossés izročil kavazu, nato pa pobral drog s tal in ga mirno naslonil ob trgovino, kjer je stal prej. Bebec je s skremženim obrazom gledal zdaj svojo razbolelo roko, zdaj mladega tujca, ki mu je pretel s prstom kakor otroku in govoril s trdim, knjižnim izgovorom:

„Ti si malopriden! Ne smeš biti malopriden!“

Potem je poklical kavaza in mimo nadaljeval pot mimo začudenih trgovcev, ki so zijali s pragov.

Daville je resno pokaral tajnika, dokazujoč, da je imel prav, ko mu je priporočal, naj ne hodi peš po trgu, ker se nikoli ne ve, kaj si ta zlobni, surovi in brezdelni svet lahko izmisli in naredi. Toda Davna, ki sicer des Fossésa ni maral in ni imel razumevanja za njegovo svobodno vedenje, je moral Davillu priznati, da čaršija z občudovanjem govori o „mladem konzulu“.

„Mladi konzul“ je pa tudi poslej obiskoval okolico po dežju in blatu, ogovarjal ljudi brez vsakršnega obotavljanja, se menil z njimi in posrečilo se mu je, da je videl in zvedel stvari, katerih Daville, resen, tog in trd, kakršen v svoji zagrenjenosti vse, kar je bilo turško, jemal z odje bil, nikoli ne bi mogel videti ne razumeti. Konzul, ki je porom in nezaupanjem, v teh des Fossésovih sprehodih in poizvedovanjih ni videl mnogo smisla ne koristi za službo. Dražil ga je mladeničev optimizem, njegova želja, da prodre globlje v preteklost, običaje in verovanja tega ljudstva, da najde pojasnila za njegove napake, da naposled od-

Razmeroma draga toda izdatna beljakovinska krmna mešanica

Pičel pridelek sena in marsikje slabi izgleda pri silokoruzi že sedaj kažejo, da bo pozimi primanjkovalo goveje krme, zlasti beljakovin v njej. Do tega pomanjkanja ne bo prišlo, če bomo za žitom sejali naslednjo krmno mešanico:

- 50 kg peluške ali njivskega graha
- 50 kg poletne grašče
- 30 kg konjskega boba
- 40 kg koruze
- 40 kg ovsu in
- 4 kg sončnic.

Ta mešanica je razmeroma draga. Če moramo celotno seme kupiti, stane 900 do 1000 šil. po hektarju. Za ta denar in za nadaljnjih 600 šil. za gnojila, s katerimi je je treba brezpogojno gnojiti, bo v 2 mesecih zrastle krmna mešanica, ki bo dala najmanj 250 q zelenja s 530 do 540 kg prebavljivih beljakovin in 2000 do 2100 škrobnimi enotami. Ta mešanica — silirana skupno s silokoruzo — bo rešila problem nasičenja goveje črede pozimi, ker po beljakovinah že sama zadostuje za proizvodnjo 10.000 litrov mleka ali za prekrmljenje 4 krav s 3000 l letne molznosti od decembra do maja naslednjega leta.

V Zahodni Nemčiji:

Le še četrta hektarja kmetijske površine na osebo

V primerjavi s številom prebivalstva kmetijska površina v Zahodni Nemčiji rapidno nazaduje. Lani je prišlo v povprečju na prebivalca le še 1/4 ha kmetijske površine. Leta 1925 je na prebivalca odpadlo še 0,47 ha, leta 1883, torej pred pičlimi 80 leti, pa še nad 3/4 ha kmetijske površine.

Slovenska kmečka zveza obvešča:

- Slovenska kmečka zveza obvešča:
- Te dni je bila razposlana okrožnica št. 9/62, ki vsebuje:
- določila odredbe o pospeševanju zavarovanja proti toči,
  - določila zakona o varčevanju na nagrade,
  - določila novele k zakonu o oskrbi občin z vodo,
  - določila glede zaposlitve rentnikov.

Jutri, v soboto, dne 30. junija ob 18,25 uri prisluhnimo oddaji „Za našo vas“ radia Celovec.

Plemenski sejem v Št. Vidu

Zveza koroških prašičerejcev ima v petek, dne 6. julija 1962 v Št. Vidu ob Glini svoj 64. plemenski sejem. Na sejmu bodo na razpolago tako merjasci kakor tudi plemenske svinje obeh deželnih pasem.

Kako sušimo seno na žičnih kozolcih?

Na nedeljskem poučnem kmetijskem izletu v Podravljah navzoči kmetovalci so se zelo zanimali za žične kozolce (Schwedenreuter), na katerih v Podravljah sušijo seno. Ker ni bilo vsem udeležencem jasno, kako take kozolce pripravijo in kako sušijo na njih seno, hočemo na izraženo željo na kratko objasniti način sušenja na tej vrsti sušil.

Na žičnih kozolcih prihranimo v senu največ redilnih snovi. Nanje obehamo travo lahko ob vsakem vremenu — tudi v dežju — brez nevarnosti, da bi pričela trava na njih plesniti, kakor se to zgodi na lesenih poljskih kozolcih in drugih sušilih.

Oporniki za žico so dolgi 180 do 210 cm in do petkrat zarezani. V zareze vtaknemo žice in jih tako pritrudimo na opornike. Spodnja žica naj pride 75 cm do 1 meter od konice opornika, ostale žice pa morajo biti 25 cm narazen. Za opornike zadostujejo leseni koli od 5 cm premera naprej.

Žični kozolec mora stati v smeri glavnega najmočnejšega vetra. Pripravimo pa ga takole: Na obeh koncih, kjer mislimo kozolec namestiti, zabijemo po en kol poševno v zemljo. Ta kol služi kot sidro kozolca. Ko sta kola zabita, pričnemo v primerni razdalji 2 do 3 metrov zabijati v zemljo opornike, za tem pa napejati žico, ki jo moramo na koncih dobro pričvrstiti k sidrom, da ne bo popustila, ko jo bomo obložili s travo. Obkladamo pa tako, da gornje žice ne obložimo, ker je njena naloga v prvi vrsti v tem, da varuje sušečo se travo pred odnašanjem po vetru.

V nedeljo stopi v veljavo zakon o jedilnem krompirju

V nedeljo, dne 1. julija 1962 stopi v veljavo odredba ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, ki določa, da mora biti jedilni krompir v prodaji na veliko in na drobno označen z imenom sorte in s kakovostjo. Odredba pozna tri stopnje kakovosti krompirja: čvrst, dokaj čvrst in močan krompir. Po teh stopnjah ima odredba določenih 42 sort krompirja, ki so priznane kot jedilni krompir. Imena teh sort smo objavili v „Obvestilih“ dne 4. maja 1962.

krije njegove vrline, ki so popačene in zasute z nenavadnimi okoliščinami, v katerih mora živeti. Ta posel se je zdel Davillu jalovo tratenje časa in škodljivo uhajanje s prave poti. Zato so se razgovori med njim in njegovim tajnikom o teh vprašanjih vedno končali s prepričanjem ali pa spahneli v dražljivem molku.

V mrzlih jesenskih večerih se je des Fossés vračal s svojih sprehodov moker, zaripel in prezebel, poln vtisov in želje, da o njih govori. Daville, ki se je že dolgo sprehajal po zakurjeni in razsvetljeni jedilnici ter prekladal težke misli, ga je že vnaprej pričakoval z začudenjem.

Zasopli mladenič je z užitek jedel in živo pripovedoval, kako je bil v Dolcu, stisnjenem katoliškem zaselku, in kako težko je prehodil kratko pot od Travnika do Dolca.

„Mislim, da v Evropi danes ni nobene dežele tako brez cest, kakor je Bosna,“ je dejal Daville, ki je jedel počasi in brez volje, ker ni čutil lakote. „To ljudstvo je menda edino med vsemi narodi sveta, ki ima neko nerazumljivo, protinaravno mržnjo do cest, ko dejansko pomenijo napredek in blaginjo. V tej nesrečni deželi cest ni in se tudi ne obdrže, kakor da se same uničujejo. Vidite, to, da general Marmont gradi veliko cesto po Dalmaciji, nam škoduje tukaj pri domačih Turkih in pri vezirju bolj, kakor si morejo misliti naši podjetni in bahavi gospodje v Splitu. Niti v sosesčino Bosanci ne marajo cest. Ali kdo bo to pojasnil našim v Splitu? Gospodje tam se na vsa usta hvalijo, da gradijo ceste, ki bodo olajšale promet med Bosno in Dalmacijo, ne vedo pa, s kakšnim omalovaževanjem Turki to sprejemajo.“

„Temu se vendar ne smemo čuditi. Stvar je jasna. Dokler se bo v Turčiji tako vladalo in dokler bodo v Bosni take razmere, ni mogoče govoriti o cestah in prometu.“

(Dalje prihodnjič)

John Knittel:

DRUŽBA NA JAHTI

(Odlomek iz knjige MODRI BAZALT)

V temnovijoličasti modrini njenih oči je bilo nekaj gospodovalnega, nekaj trdega, kar se je mešalo z gorečim hrepenenjem zrelih let. Njen glas je zvenel v njegova ušesa kot otožen glas živali, ki se plazi v noči skozi močvirje, polna nezadržanega klica divjine. Njena prisotnost je bila kot vsiljevanje, kot žaljiv poseg v njegova lepa čustva do Isis. Mahoma je spoznal, da je v nenadnem razodetju spregledal njen značaj. Obrnil se je v stran.

Kneginja Avgusta se je okrenila in začela poslušati, kaj vse govori s svojim zdolgočasnim glasom Bernheim. Toda njene snežnobele prsi so drhtele v skrivnostnem nemiru. Walter si je želel, da bi bil daleč od tod.

Znočilo se je. Pisane svetilke so mirno visele v brezvetrju. Walter je skozi vrvi jaborov opazoval zvezde, ki so sijale nad njimi.

Bernheim si je pritrtil na desno oko bleščečo steklo, ki mu je dvignilo temno obrv in pritisnilo veke navzdol, tako da se je prikazal rob očesa, rdeč, krvoločan, kot pri divjem psu. Sedel je popolnoma tih in strmel v Isisin vrat.

Rad bi si od blizu ogledal vašo ogrlico," je dejal.

Dvignil se je in se sklonil k njej. Njegove oči so srmele v kraljevski nakit in oprezovale v odprtino bele svilene obleke, ki je pokrivala njeno kraljevsko telo.

"Čudovito! Čudovito!" je zamrmral, se usedel spet nazaj brez vsake zadrege, pogledal v stran in se zasmehljaval kot da bi se bil opil.

Isis je začudeno pogledala Walterja. Sedel je mirno in se igral z majhnim nožem za sadje. V srcu je umiril Bernheima.

"Nikar se ne držite tako kisl!" je vzkliknil Bernheim in se sklonil čez mizo k njemu. "Bodite ponosni na svojo ženico! Resnično, to vam je žena in pol!"

"Veste kaj, to je pa že preveč, Aleks, je vzkliknila kneginja Avgusta.

V njenih besedah je bil strog opomin.

"Kaj sem ga spet polomil?" je vprašal Bernheim s komaj prikrito razdraženostjo. "Ah, vi kralji in kraljice!" je vzkliknil ljubosumno. "Na svoji jahti sem. Kaj nisem morda prav toliko vreden kot katerikoli izmed kraljev, ki še sedijo na prestolih na tem svetu? Predvsem sem popolnoma neodvisen in svoboden. Nihče mi ne more škoditi. Za vruga, zakaj pa naj bi jaz potem koga obžaloval ali s kom sočustvoval? Življenje je samo neizprosno boj!"

Pogledal je drugega za drugim.

"Boj! In jaz sem napadeni. Napadli ste me, Walter. Poglejte si tole prekrasno ogrlico, ki jo ima vaša žena na vratu!" Zaspikal je. "In jaz naj plačam, kajne? Dobro,

lahko se zanesete name — plačal bom! Bernheim, ta Žid, bo sicer pri tem delu izgubil kakega pol milijona funtov, morda celo več, toda Ramzes bo dobil od Bernheima vse zaklade zastoj. Me razumete? Seveda ne! Toda jaz gledam na stvar tako in nič drugače!"

Vzel je v ledu steklenico šampanjca in napolnil vsem kozarce. Nato je svoj kozarec dvignil visoko v zrak.

"Kozarček za Beamovo punčko! Taka je kot staroegipčanska kraljica. Kot Nephretete, Ty, Nitokris! Cela vrsta očarljivih kraljevskih žena!"

Na dušek je izpil. Zagnal je kozarec daleč proč od sebe, da se je raztreščil ob stolu.

"O! O!" je bolešno zastokal. "Tu pred vami sedi vaš Bernheim, renči in si puli lasel! In niti sram ga ni takega počelja. Tu sedi in se spominja, kako ga je lomil in kolikokrat je propadel, preden je zaslužil prvi zlatnik. Kako je počival z ranjenimi podplati pod zidovi tujih hiš v Bagdadu, Damasku in Solunu! Bernheim, to sem jaz, majhen otrok, ki ga je vsakdo lahko obmetaval z blatom in brcal, ki je bil vedno lačen in žejen in je živel največ od kletev vsega sveta.

Njegovo telo se je napelo in obtožujoči zvok njegovega glasu je zamrl. Počasi je dvignil glavo in si z roko pogladil lase.

"Toda je še drugi Bernheim," je počasi spregovoril. "Spočel se je v židovskem beraču, ko je fant spal in sanjal o Egiptu. Tako se je zalezal vanj, kot zleze roka v rokavico! Oba sta postala eno, ena družina, eno telo... In ta drugi je zaslužil milijone in milijone!"

Udaril je s pestjo po mizi.

"In iz vsakega milijona so se rodili novi milijoni. Moji milijoni so kot kunci. Končno, kaj pa hočejo ljudje od mene? Kaj pravzaprav hočete vi od mene? Milijone! Milijone! Toda kdo ve, če jih boste dobili?"

"Neznosni ste!" je mrzlo rekla kneginja.

"Nikar ne pozabite, da smo vaši gostje!"

"Seveda ste moji gostje!" je vzkliknil Bernheim z vreščočim glasom. "Kaj pa potem? Ali ne smem povedati, kaj mi leži na duši? Saj si vendar nismo tujci! Če se ne smem razgovoriti z vami, s kom pa naj potem govorim? S svojimi mornarji?"

Kneginja se je vgriznila v ustnico in vstala.

"Ali bi vas ne veselilo, nekoliko pogledati tudi moja ladjo?" je hladno vprašala Isis in Walterja.

Walter in Isis sta vstala in šla za njo.

Prek malega dviznega mostu so se vzpeli na "Wotan". Walter je bil razburjen, toda obvladoval je svoja čustva, prijel je Isis pod roko in se celo silil, da je bil videti prijazen in dobre volje. Čutil je, da je Isis vsa stvar postala mučna in neprijetna.

Kneginja je odgnila težak rdeč zastor in vsi trije so vstopili v nekoliko tesen salon.

Soba je bila kakor jama kakega kralja morskih razbojnikov; po stenah so visele stare slike, ogromni divani so bili prekriti z indijskimi in kitajskimi pregrinjali, vsepovsod so stali prekrasni bronasti kipi in marmorne glave, prav tako ni manjkalo staroflorentinskih damastnih stolov, lepo izrezljanih miz in velikanskega kamina z bronastim kotlom, ki je visel na trinožniku nad na pol zgorelimi poleni; vaze polne cvetlic, in pod nekim oknom ogromna miza, na njej pa v divjem neredu razmetani časniki, pisma in knjige.

Kneginja jima je povedala, da je to njen edini dom; najraje živi po cele mesece tu, sredi te starinske osamelosti. Pozvonila je. Vstopil je visokorasel in atletsko zgrajen mornar, odkritega, skorajda otroškega obraza. Bil je isti, ki sta ga Walter in Isis videla, ko sta ob prihodu mimogrede pogledala skozi kajutino okno. Walter je opazil, da je kneginja ogledovala mornarja s toplim in nežnim pogledom, ki je Walterju marsikaj povedal.

"Sigurt," je ukazala v nemškem jeziku. "Prinesi nam pijačo."

Ali vam lahko pokažem svojo spalnico, gospa Beam?"

Nežno je prišla Isis pod roko, odgnila bogat zastor in odprla vrata, ki so bila skrita za zastorom. Preden je izginila, se je za trenutek ozrla po Walterju in se mu zagledala v obraz.

Walterju se tudi ni zdelo prav, da mize. Želel si je, da bi bila z Isis tisoč milj proč od teh dveh ladij in njunih lastnikov.

Ko so se vrnili na "Hermes", je Bernheim še vedno sedel na istem prostoru, kjer so ga pustili.

"Kava se vam je medtem že shladila," je rekel. "Jaz sem svojo že popil. Zal mi je. Osiris!" je poklical glasno. "Prinesi še kave!"

Kneginja je gledala proč, mršila čelo in kazala je, da se na vso moč dolgočasi. Walter je čutil, da se le s težavo obvladuje. Niti misliti si ni mogel, kaj bi bilo, če ne bi bila tu on in Isis; gotovo bi se kaj stranskega zgodilo. Nekaj mu je bilo pa povsem jasno: kneginja mora imeti globlji vzrok, da živi v tako tesnih odnosih z Bernheimom, ki je bil kar javno z njo tako nesramen.

Walterju se tudi ni zdelo prav, da mu je Bernheim pripovedoval o kneginjih zasebnih in denarnih stvarcah. Sklenil je, da se mu bo umikal s poti, kolikor bo le mogoče, da si ga ne bi napravil za sovražnika.

"Zdaj se morava vrniti domov," je rekel kar na lepem.

Oslu z oslicami

Kaj vse doživis, kadar v počitnicah obiskuješ druge kraje, druga mesta... in še dodaš s pesnikom, "če mi vseč ni tu — drugam urno me popelje cesta!"

Tako si je onegavij Janko že dolgo želel, da obišče prijatelja misijonarja. S trdno voljo, da spravi skupaj potrebni denar za dolgo vožnjo z letalom nekaj, in z ladjo nekaj, in seveda največ peš, je prišel Janko v Ecuador, državo na zapadu Južne Amerike. Poslušajmo njegovo doživetje pred staro cerkvijo prijatelja župnika Nandeta, ki pastiruje med pravimi Indijanci:

Imeli smo sejem, prav kakor so ga imeli že v starih častitljivih časih tudi Judje; še celo v samem hramu božjem, v templu, so si dovolili prodajati in kupovati suho in menda tudi mokro robo. In župnik Nande je po zgledu Kristusovemu poučeval uboge Indijance, naj ne trgujejo v cerkvi, temveč rajši pred njo zunaj na velikem trgu, ki ima dovolj prostora za vse ropotije, za vse ljudi, za vse živali in za vse trgovsko blago. Saj tudi Indijanci kaj takega najdejo, kar se da spraviti v denar, ki ga prav tako dobro cenijo kakor mi tu v Evropi... samo če ga imaš, in če se držiš stare resnice: boljše drži ga kakor lovi ga! In župnik Nande je celo zelo vneto nagovarjal svoje Indijance, naj le pridno zamenjavajo svojo »suho in mokro robo«, samo da ne bodo preveč pijani, ko sklepajo kupčije...

Neki lončar je privlekel na svojem oslu precejšnjo zalogo piskrov in podobnih izdelkov; vse je lepo razpostavil, seveda kar po tleh, kakor delajo tudi naši evropski lončarji, pa čeprav brez oslov, katere nadomeščajo moderni vozovi. Jasno, da je bilo kupcev in prekupevalcev dovolj, saj se na indijanskem trgu kar mešajo vse mogoče živali na dveh in na štirih nogah! In zgodila se je neka nesreča, ki pa sama na sebi sploh ni nobena nesreča, saj je čisto po volji božji urejena, samo morda na nepravem mestu se je zgodila, ravno tam pred staro cerkvijo, blizu kota, v katerem je lončar ponujal svoje izdelke.

Osel dobrega lončarja se je vrgel na oslico, ki se je sprehajala okrog kakor mnoge druge njene tovarišice, in to bez vsakega dovoljenja, prav pred očmi vseh dobrih indijanskih kupcev in prodajavcev. Pa sta osel na oslici lepo plesala in se vedno bolj približevala razpostavljeni lončarjevi robi pri cerkvenem zidu. Lončar je kaj kmalu pograbil debelo palico in pridno udrihal po obeh, češ, pojdiva kam dalje plesat, da mi ne bosta razbila vse moje lončarije. Kričanje okrog stoječih prodajalcev in kupcev je privabilo tudi župnika Nandeta, ki me je pospremil prav tja k lončarju. Gospod Nande je povabil svojega indijanskega mežnarja, naj poskrbi, da se osel na sve-

Bernheim se ni zganil. Mirno je sedel na stolu, nagnjen nazaj, roke je imel globoko potisnjene v hlačne žepa in njegov srepi pogled je bil uprt v mizo.

"Kar pojdiva! Kar pojdiva! Pojdita že v posteljo!" je rekel Bernheim. "Jutri se bomo pogovarjali naprej."

"Dobro — lahko noč in prav lepa hvala!" je rekel Walter. "Pojdi, Isis, greva!"

Njun avtomobil je hitro vozil po srebrni kotlini Marce. Isis se je tesno stisnila k Walterju in se je oprijela njegove roke. On pa je pripovedoval o Bernheimu.

"Nikakega dvoma ni, da je bil divji. Njegovo vedenje je bilo čedalje bolj nerazumljivo, čim dalje je trajala večerja in zabava po njej. Mnogo je pil, to drži, toda pijan ni bil. Neznosno mi je bilo, ko te je tako opazoval, Isis! Kar ubil bi ga!"

Isis je bila čisto tiho. Nenadoma ga je pogledala.

"In ta ženska?" je resno vprašala.

"Kakšna ženska?" je rekel, prizadej zaradi očitka v njenem vprašanju.

Nasmehnila se je s trudnim nasmehom, ki jo je postaral za mnogo let. Spomini iz daljne preteklosti so bili skriti v tem smehljaju. Zgrozil se je.

"Ali ni zelo lepa?" je resno vprašala.

Njen glas je bil poln nezaupanja, toda Walter ni mogel lagati.

"Lepa je," je rekel; "toda zakaj me opozarjaš na to? Saj ona nima nobenega opravka z najinim življenjem."

Nasmeh je ugasnil na Isisinih ustnicah. Ponudila mu jih je: Njen poljub ga je popolnoma zmedel; zdelo se mu je, da skriva ta poljub v sebi grožnjo.

"Isis! Isis!" ji je šepetal.

"Proč morava od tod, daleč proč!" je rekla. "In sicer kmalu, kmalu."

Japonski izreki

- Pijanec ne pozna škodljivosti vina, kdor pa ne pije, ne pozna njegove koristi.
- Žena, ki ni ljubosumna, je kakor žoga, ki ne skače.
- Pri prvem kozarcu pije človek vino, pri drugem vino pije vino, pri tretjem pa vino pije človeka!
- Za zaljubljeno oko so celo kože na obrazu smehljaj.
- Ne hodi h globoki vodi po ribe, rajši ostani doma in si spleti mrežo.
- Če krava pije vodo, napravi iz nje mleko, če kača pije vodo, napravi iz nje strup.
- Kdor zasleduje dva zajca, nobenega ne ujame.
- Človek živi dokler živi, ime pa večno.
- Stokrat slišati ni tako dobro, kot enkrat videti.
- Človeku, ki ga imaš najrajši, ne zaupaj svojih skrivnosti.
- Tudi netopir se ima za ptico.

Jankova Mojca

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutranja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nale — 10.10 Za gospodinjstvo — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 30. 6.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vrt — 8.15 Orkestrski koncert — 14.15 Pozdrav nale — 15.30 Roman — 16.00 Iz knjige gostov — 16.30 Za dalavno ženo — 17.10 Veseli delopust — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Velika simfonija.

Nedelja, 1. 7.: 7.00 Majhen jutranji koncert — 7.30 Vedno veseli — 9.05 Za veselo jutranjo uro — 11.00 Dunajski zajrlk z glasbo — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nale — 17.05 Plesna glasba ob pelih — 18.00 Samo veselje z glasbo — 19.45 Godba na pihala — 20.10 Literarni portret — 21.10 Glasba in sonce.

Ponedeljek, 2. 7.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Koroški knjižni kolček — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.35 Oddaja za mladino — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 In kaj menite vi? — 20.30 Rumen ponedeljek — 21.15 Staroavstrijska slikanica — 21.45 Muzikalčne specialitete.

Torek, 3. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Glasba mojstrov — 14.45 Dežela in ljudstvo — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 16.00 Glasba na tekočem traku — 17.10 Koncert — 18.35 Novosti na knjižnem trgu — 18.45 Pestro mešano — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 „Rjavolaske se poročijo“ — 21.30 Okoli Eiffelovega stolpa.

Sreda, 4. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.15 Glasba za mladino — 15.45 Predstavljamo vam — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.00 Ljudske pesmi — 18.15 Pomoč potrebuje vsakdo — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Dunajski slavnostni tedni 1962.

Četrtek, 5. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Glasba Antona Dvoraka — 14.45 Ura pesmi — 15.15 Koroški knjižni kolček — 15.30 Posebej za vas — 16.00 Glasba na tekočem traku — 17.10 Popoldanski koncert — 18.35 Mladina naj potuje — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Lovska ura — 21.00 Za filateliste — 21.10 Pester večerni spored.

Petek, 6. 7.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Plesna glasba ob pelih — 18.00 Obisk pri koroških godbah na pihala — 18.15 Pestro mešano — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Od mene do tebe — 21.00 Melodije se vrstijo.

II. PROGRAM

Sobota, 30. 6.: 7.20 Jutranja glasba — 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.45 Zabavni zvoki — 10.00 Dopoldanski koncert — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Pet minut agrarne politike — 14.15 Godba na pihala — 15.15 Iz parlamenta — 15.30 Non stop-glasba — 17.10 Skotske pesmi in ljudske pesmi — 17.40 Drugi festival folklorne ob Vrbskem jezeru — 19.00 Oddaja vicekanclerja — 20.30 Sansoni Frida Althallerja — 20.45 „Majhna srečanja“ — 21.15 Piriški ABC.

Nedelja, 1. 7.: 8.05 Bonjour, Berlin — 10.00 Pozdravljeni v Avstriji — 11.00 Dunajski slavnostni tedni 1962 — 14.10 Glasbeni sprehod noč — 15.00 Veselo petje, veselo igranje — 16.00 Glasba na tekočem traku — 18.10 Glasba od blizu in daleč — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodije in ritmi — 20.00 Dunajski slavnostni tedni 1962.

Ponedeljek, 2. 7.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Da, to je moja melodija — 9.00 Pozdravljeni v Avstriji — 10.00 Glasba na tekočem traku — 11.00 Orkestrski koncert — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 15.00 Glasba na tekočem traku — 16.00 Otroška ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Veseli srednji trak — 19.30 Orkestrski koncert — 21.55 Sport.

Torek, 3. 7.: 6.10 Z glasbo v dan — 7.20 Jutranja glasba — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Pozdravljeni v Avstriji — 10.00 Glasba na tekočem traku — 11.00 Za ljubitelje resne glasbe — 13.30 Znanj orkestri — 15.00 Non stop-glasba — 16.30 Zvilenje se začne pri šestdesetih — 17.10 Kulturne vesti — 18.00 Predvsem ritmično — 19.30 Pisan spored noč — 20.00 Simfonični koncert — 21.00 Glasba višj v zraku.

Sreda, 4. 7.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.00 Pozdravljeni v Avstriji — 10.00 Glasba na tekočem traku — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 15.00 Non stop-glasba — 16.30 Španska glasba — 17.10 Kulturne vesti — 19.30 To so bili še časi — 20.00 Novosti iz Amerike — 21.10 Seine — Donava.

Četrtek, 5. 7.: 6.10 Z glasbo v dan — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Pozdravljeni v Avstriji — 10.00 Non stop-glasba — 11.00 Za ljubitelje resne glasbe — 13.30 Orkestrski koncert — 15.00 Glasba na tekočem traku — 16.00 „Pikava dama“ — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Veseli delopust — 19.30 George Gershwin: K 25. obletnici smrti — 21.00 „Pobito nebo“.

Petek, 6. 7.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.00 Pozdravljeni v Avstriji — 10.00 Non stop-glasba — 11.00 Komorna glasba — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 15.15 Non stop-glasba — 16.00 Otroška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 18.00 Glasba razveseljuje — 21.10 Zveneči mozaik.

TELEVIZIJA

Sobota, 30. 6.: 17.00 Mednarodni jahalni turnir — 19.00 Kaj vidimo novega — 20.20 Kratki film — 20.25 „Alibi“, kriminalni film.

Nedelja, 1. 7.: 17.00 Za otroke od 11 let — 17.30 Glasba in glasbeni instrumenti — 18.00 Za družino — 18.30 Sedem dni svetovnih dogajanj — 18.50 Zanimalo vas bo — 20.15 „Tobija Wunderlich“, opera.

Ponedeljek, 2. 7.: 19.30 Pri cvetličnem zdravniku — 20.20 Kratki film — 20.45 Enaindvajset — 21.25 Komedia.

Torek, 3. 7.: 19.30 Za gospodinjstvo — 20.20 Kratki film — 20.25 Sport — 20.25 Plesi iz Mödlinga — 20.55 „Mike naredi vse“.

Sreda, 4. 7.: 17.00 Za otroke od 5 let — 17.45 Za otroke od 11 let — 19.30 Slike iz Avstrije — 20.20 „Otrok ceste“.

Četrtek, 5. 7.: 19.30 Za vas zabeleženo — 20.15 Kratki film — 20.20 „Prijeten večer“.

Petek, 6. 7.: 19.30 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.25 „Ropar in miličnik“, komedija.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: 5.00 Dobra jutro — 5.10 Nekaj domačih — 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza — 17.00 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 30. 6.: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni radkaciji — 9.10 Zabavni kaleidoskop — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Prizori iz Kozinove opere „Ekvinokcij“ — 11.30 Glasba za vedro razpoloženje — 12.05 Trio Maksa Kovačiča — 12.25 Indijanska suita — 13.30 Glasbeni omnibus — 14.35 Voščila — 15.20 Napotki za turiste — 15.30 Iz raznih dežel — 16.00 Vsak dan za vas — 17.50 Sobotni izlet na Havaje — 18.10 Orkestralne miniaturre slovenskih skladateljev — 18.30 Godala in zabavni zbori — 18.45 Naši popotniki na tujem — 19.05 Domači napravi za sobotni predvečer — 20.00 Za prijeten konec tedna — Domače popevke.

Nedelja, 1. 7.: 8.00 Mladinska radijska igra — 9.05 Z zabavno glasbo v novi taden — 9.25 Partizanske pesmi za glas in klavir — 10.00 Še pomnite lovrišči... — 10.30 Operna matineja — 11.50 Sto pisanih laktov za dober tek — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Poje Slovenski oktet — 14.15 Voščila — 15.15 Trikrat pet — 15.30 Opera in balet — 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne — 17.05 Sport — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Vaša pesem, vaša melodija — 20.50 Sport — 21.00 Koncertna ura.

Ponedeljek, 2. 7.: 8.05 Zabavni kaleidoskop — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Peljast minut s triom Dorka Škoberneta — 9.40 Na harfo in na flavto — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Dunajski simfoniki — 11.30 Zabavna glasba — 12.05 Slovenske narodne v izvedbi ženskega dueta — 12.25 Melodije ob 12.25 — 14.05 Glasbeni omnibus — 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 15.20 Mali klub ljubiteljev popevk — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Arije skozi stolca — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije — 21.43 Majhni zabavni ansambli.

Torek, 3. 7.: 8.05 Znanj zborovski napravi — 8.25 Zabavni kaleidoskop — 9.10 Odmevi iz nordijskih dežel — 9.45 Vaški kvintet s pevci — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Beseda imajo pihala — 12.05 Slavko Korošec: Domovini — 13.30 Iz oper slovenskih avtorjev — 14.05 Glasbeni omnibus — 14.35 Voščila — 15.20 Zabavni intermezzo — 15.30 V terek nasvidenje — 17.05 Z našimi skladatelji po domovini — 18.10 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu — 18.45 S knjižnega trga — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Udar na udar — 20.30 Radijska igra.

Sreda, 4. 7.: 8.00 Mladinska radijska igra — 8.50 „Ti, ki preko polj hitiš...“ — otroške partizanske pesmi — 9.25 Zabavni orkestri — 9.50 Kvartet sester Stritar z naj-novejšimi posnetki — 10.00 Še pomnite tovariši — 11.30 Primorska v borbi (reparlaža) — 12.05 Novi posnetki jugoslovanskih opernih pevcev — 13.30 Iz borbe v svobodo — 14.35 Koncert Invalidskega pevskega zbora — 15.15 Potpuri vedrih ritmov — 16.00 Melodije za prijatelja popoldne — 17.05 Trio Miha Dolžan s kvintetom „Pletsko“ — 17.15 Zabavni zvoki — 18.00 Proslava Dneva borca — 18.30 Operetni napravi — 19.05 Lepe melodije — 20.00 Zabavni koncert — 20.20 Muzika naše borbe — 21.20 Popevke in godala.

Četrtek, 5. 7.: 8.05 Lirične melodije — 8.30 Zabavni kaleidoskop — 9.10 Vesele počitnice — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Suitsa čeških, moravskih in slovaških pesmi in plesov — 11.30 Priljubljene popevke — 12.05 Kvintet Zadolžni Kranjci s pevci — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.30 Chopin in trije pianisti — 13.05 Glasbeni omnibus — 14.35 Voščila — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.10 Turistična oddaja 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrkov večer domačih pesmi in naprevov — 20.45 Veliki godalni orkestri vam igrajo — 21.00 Večer umetniške besede.

Petek, 6. 7.: 8.05 Zgodilo se je na sejmu v Richmandu — 8.35 Veliko glasbe — malo instrumentov — 8.55 Pianirski tednik — 9.45 V narodnem tonu — 10.15 Od tod in ondod — 12.05 Nekaj slovenskih narodnih — 12.25 Melodije ob 12.25 — 14.05 Glasbeni omnibus — 14.35 Venček narodnih in domačih napevov — 15.20 Popoldne ob Mozartu — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Solist tega tedna — 17.40 Zabavni cocktail — 18.10 Romanik Bellini — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Glasbene razglednice — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Iz zborovskega opusa Claudia Monteverdija.

RADIO TRST

Slovenske oddaje na valu 306,1 ali 980 Kc/sek.

Sobota, 30. 6.: 14.40 Jugoslovanski ritmične popevke — 15.30 Tri enodejanke — 18.30 Jazz panorama — 19.00 Sestane s poslušavkami — 20.00 Športna tribuna — 20.40 Zbor „Jacobus Gallus“ iz Trsta — 21.00 Strauss: Till Eulenspiegel, simfonična pesnitev.

Nedelja, 1. 7.: 9.00 Kmetijska oddaja — 11.30 Oddaja za najmlajše — 13.30 Glasba po željah — 14.45 Festival evropske pesmi v San Vincentu: Večer jugoslovanskih popevk — 18.00 Obzornik filmskega sveta — 19.15 Nedeljski vestnik — 21.30 Sodobna simfonična glasba — 22.00 Sport.

Ponedeljek, 2. 7.: 18.30 Skladbe jugoslovanskih avtorjev — 19.00 Pri klavirju Elvia Merlo — 19.30 Radijska univerza — 20.30 Iz glavnih italijanskih opernih gledališč: „Poganski kamen“.

Torek, 3. 7.: 13.30 Glasba po željah — 18.30 Italijanski operni pevci — 19.15 Glasba za najmlajše — 21.00 Obletnica ledna.

Sreda, 4. 7.: 18.30 Beethoven: Šesta simfonija in F-duru — 19.10 Pianist Piero Rattalino — 19.30 Turistični razgledi — 21.00 „Taitu“, drama.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Ponedeljek, 2. 7.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Z narodno pesmijo po Jugoslaviji — 18.00 Dr. Janko Palanc: Ekumenski koncil.

Torek, 3. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Po tajnstvenih stazah koroške domovine.

Sreda, 4. 7.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijateljski družbi.

Četrtek, 5. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Koroški kulturni pregled.

Petek, 6. 7.: 14.15 — Poročila, objave. — „Po Dravci davse...“

Sobota, 7. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 8. 7.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Avstrija : Madžarska 1 : 2

Pod padajočim vratarjem Fraydlom je madžarski napadalec Tichy drugi postal zogo v mrežo in s tem odločil tekmo. Tichy in Fraydl sta bila najboljša igralca na igrišču.

NOGOMET

Poraz na vseh treh frontah

AVSTRIJA A — MADŽARSKA A 1 : 2
MADŽARSKA B — AVSTRIJA B 3 : 1
AVSTRIJA C — MADŽARSKA C 0 : 2

Pred 77.000 gledalci v dunajskem Pratru, ki so kljub moreči vročini hoteli prisostvovati zmaji dokaj optimistične domače enajstorce, je Madžarska z dvema goloma odličnega Tichyja dokazala, da zopet spada med najboljše nogometne ekipe sveta. Ob veliki vročini se igra nikakor ni mogla razviti do kake posebne kvalitete, ker so avstrijski igralci z izjemo Kollerja, Rafreiderja in vratarja Fraydla ponovno zalo razočarali. Nemški sodnik Dusch, ki se je »izkazal« že v Arici pri srečanju Jugoslavija — Sovjetska zveza, je tudi tokrat porazno opravil svojo nalogo. Vendar pa je mladostni polet madžarskega moštva končno le pripravil odgovorne avstrijske selektorje do spoznanja, da je naša enajstorka nujno potrebna izdatne mladostne osvežitve.

V predtekmi so tudi avstrijski juniorji zelo razočarali. V Avstriji primanjkuje perspektivnega naraščaja — to je dejstvo, ki se ga obilici zaporednih porazov ne da več zanikati. Spomnimo se morda na Zagreb (0 : 5).

Poraz druge avstrijske ekipe na Madžarskem je bil sicer pričakovano, vendar se je to avstrijsko moštvo v nasprotju z ostalima dvema odlično borilo in je podleglo nezasluženo visoko.

Tako se je zaključil prvi del letošnje nogometne sezone v Avstriji s tremi grenkimi porazi, ki toliko bolj učinkujejo zaradi neozdravljivega in škodljivega optimističnega pretiravanja avstrijskega časopisja in igralcev samih, ki morda še vedno ne morejo pozabiti srečnih lanskoletnih zmag. »Le v novi, mladi reprezentanci je bodočnost. In z resnim, realnim delom v provincah, kajti »dunajska šola« je že davno zastarela. Tako se je izjavil trener najboljšega evropskega moštva — Benfice in temu mnenju se bo pridružil tudi vsak poznavalec avstrijskega nogometa.

Koroška : Zgornja Avstrija 2 : 0 (1 : 0)

Koroška deželna reprezentanca je pred nekaj stotimi gledalci na celovškem stadionu zaslužno premagala ustrežno zgornjeavstrijsko enajstorko. Igralci so se kretali po igrišču kakor sence, gledalci pa niso toliko gledali na igrišče, marveč so se osveževali s pijanci in ob tranzistorjih poslušali prenos tekme z Dunaja. Težko je reči, kdo je po tekmi bil bolj utrujen. Vsekakor je prikazan nogomet spravil v obup prenekaterega gledalca, ki se je raje odpeljal na jezero.

Št. Janž v stilu šampionov

SVETNA VAS : ŠT. JANŽ 1 : 6 (0 : 4)

ŠT. JANŽ : SK KOTMARA VAS 15 : 0 (4 : 0)

Šentjanške zmage se v zadnjih mesecih vrste kakor na tekočem traku. Visoki rezultati nas vedno znova ugodno presenečajo in dajejo za-

res odlično spričevalo rožanskim nogometišem. Odlični finiš je pripomogel, da se Št. Janž v predzadnjem kolu nahaja na drugem mestu prvenstvene lestvice, s katerega pa ne more nihče več izpodrinuti. Po vsej verjetnosti bo mlada enajstorka igrala kvalifikacijske tekme za vstop v I. razred, vendar nasprotnik zaenkrat še ni znan.

Ko je lani Svetna vas premagala Št. Janž, so nekateri »poznavalci razmer« ugotovili, da je v rožanskem derbyju »Jugoslavija visoko klonila proti Avstriji« in to tudi priobčili v športni rubriki znanega celovškega dnevnika. Preteklo nedeljo pa smo zaman iskali obširnejših vesti o katastrofalnem »avstrijskem« porazu Svetnovaščanov.

KOLESTARSTVO

„Po Avstriji“ s smrtno žrtvijo

Pretekli teden se je končala verjetno zadnja dirka »Po Avstriji«, v kateri je zmagal Müller pred Christianom (oba Avstrija) in dvakratnim svetovnim prvacom — Vzhodnim Nemcem Schurom. Odlični uspeh avstrijskih kolesarjev bi bil sicer dober povod za zmagozslavje, vendar je ta najtežja svetovna preizkušnja vozačev-amaterjev letos potekala v znamenju nesreč in izredno površne organizacije, ki je med drugimi žrtvami terjala tudi eno smrtno. Nedisциплиna gledalcev je pripravila težko smrt na cesti nemu najboljših avstrijskih kolesarjev — Antonu Frischu. Težje sta se poškodovala tudi Jugoslovan Pečnik in Heeb iz Liechtensteina, ki pa sta kljub bolečinam nadaljevala dirko.

TELOVADBA

Še teden dni do Prage

Letošnje svetovno prvenstvo v telovadbi bo v primerjavi z dosedanjimi daleč presežlo vse rekorde. Velikega tekmovanja se bo udeležilo 33 držav z nad 500 telovadci in telovadkami z vseh petih kontinentov. Že sedaj so za finalne borbe razprodani vsi sedeži in stojšča, kar pomeni, da bo ogromna športna dvorana v Pragi premajhna za vse, ki bi želeli videti najboljše svetovne telovadce v zaključnih borbah za medalje.

Glavno vlogo pri razdelitvi prvih mest bodo vsekakor igrali japonski, ruski in tudi kitajski športniki. Mnogo pa obeta tudi mladi evropski prvak — Ljubljčan Cerar, ki je odlični naslednik starih jugoslovanskih Sokolov, Primožiča in Štuklja, katera sta pred drugo svetovno vojno predstavljala sam vrh evropske telovadbe.

Tekmovanje se bo začelo 3. in bo trajalo do 8. julija.

Naprodaj je dobro ohranjeno in generalno obnovljeno motorno kolo znamke PUCH — TF. Cena priložnostna ali pa v zameno za gradbeni les. Ponudbe na upravo Slovenskega vestnika, Celovec — Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Ta teden vam priporočamo!

- Josef Friedrich Perkonig: UGRABLJENA STRD, 152 str. pl. 35 šil.
- Veljko Petrovič: PREPELICA V ROKI, 340 str. pl. 30 šil.
- Ovid: PISMA IZ PREGNANSTVA, 296 str. pl. 69 šil.
- Lojz Kraigher: KONTROLOR ŠKROBAR, 408 str. ppl. 21 šil.
- Otto Ludwig: MED NEBOM IN ZEMLJO, 258 str. ppl. 57 šil.
- Jean Lee Latham: SREČNO, KAPITAN BOWDITHI, 280 str. ppl. 40 šil.
- A. I. Kuprin: JAMA, 316 str. pl. 105 šil.
- George Eliot: MLIN NA REKI FLOSS, 588 str. ppl. 90 šil.
- Fran Saleški Finžgar: TRIGLAV, 84 str. pl. 15 šil.
- Anatole France: BOGOVI SO ŽEJNI, 304 str. pl. 25 šil.
- Janko Moder: SVETA ZEMLJA, 544 str. pl. 50 šil.
- Anton Ingolič: NA PRELOMU, 264 str. pl. 15 šil.
- Miguel de Cervantes: DON KIHOT, 324 str. br. 14 šil.
- Ivan Cankar: HIŠA MARIJE POMOČNICE, 108 str. ppl. 23 šil.
- Rok Arih: ZIBELKA, 130 str. in 13 slik prilog, br. 26 šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse